

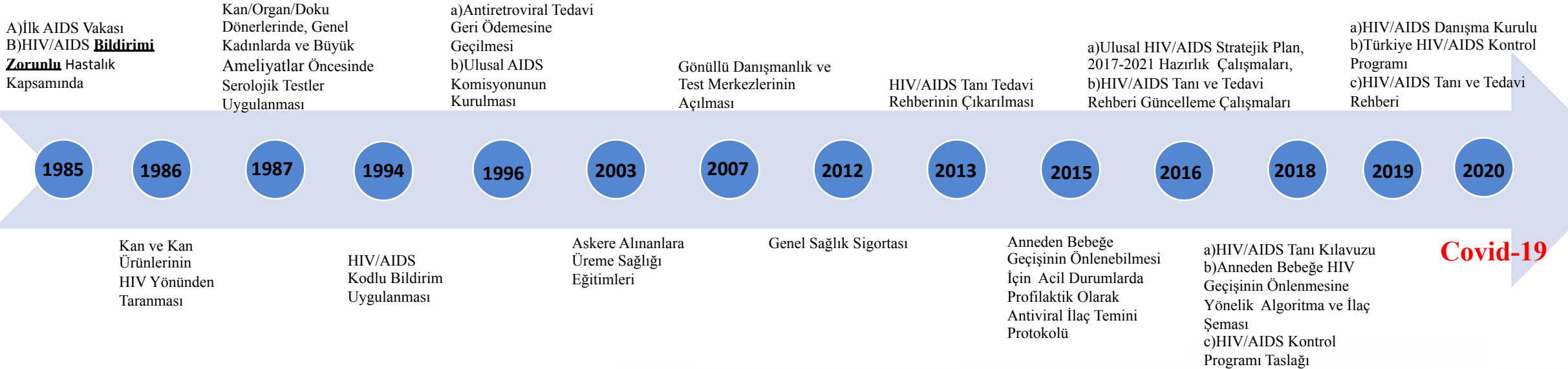
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye’de HIV/AIDS Epidemiyolojisi

Dr. Emel ÖZDEMİR ŞAHİN

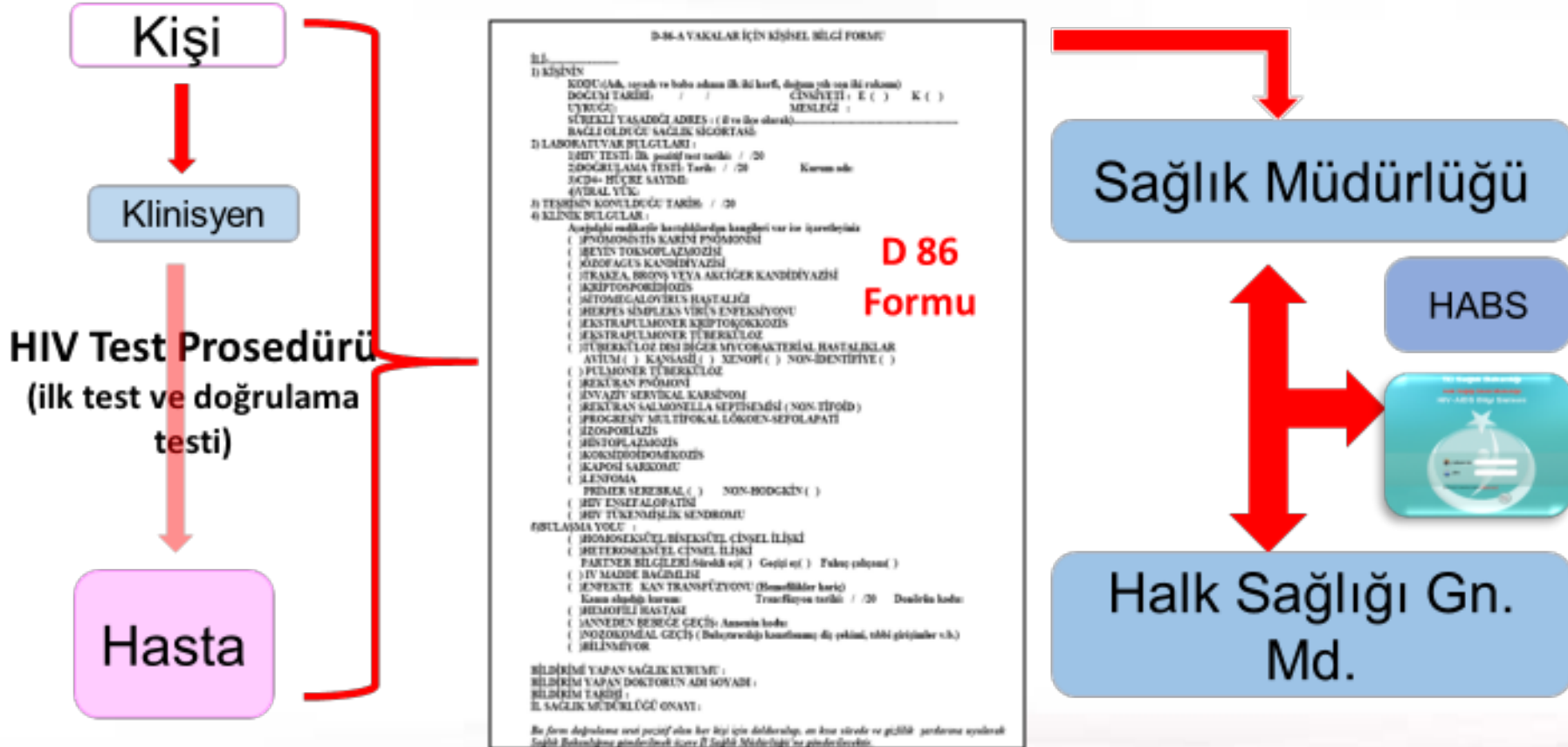

Ülkemizde HIV/AIDS Kontrol Programı Gelişimi

HIV/AIDS Sürveyansı Mevcut Sistem

HABS Teknik Çalışma Grubu Zaman Takvimi

HIV/AIDS Danışma Kurulu,
HABS Alt Çalışma Grubu
Bilgilendirme Toplantıları

HIV/AIDS Danışma Kurulu'na
sunulması ve
değerlendirmelerinin alınması

19.11.2021

22.11.2021-30.11.2021

06.12.2021-10.12.2021

13.12.2021-20.12.2021

22.12.2021

2022

Veri
aktarımının
tamamlanması

İlgili testlerin
yapılması

-LBYS Entegrasyonu
-HABS Kullanım Kılavuzu
-Kullanıcı eğitim
dokümanlarının
hazırlanması

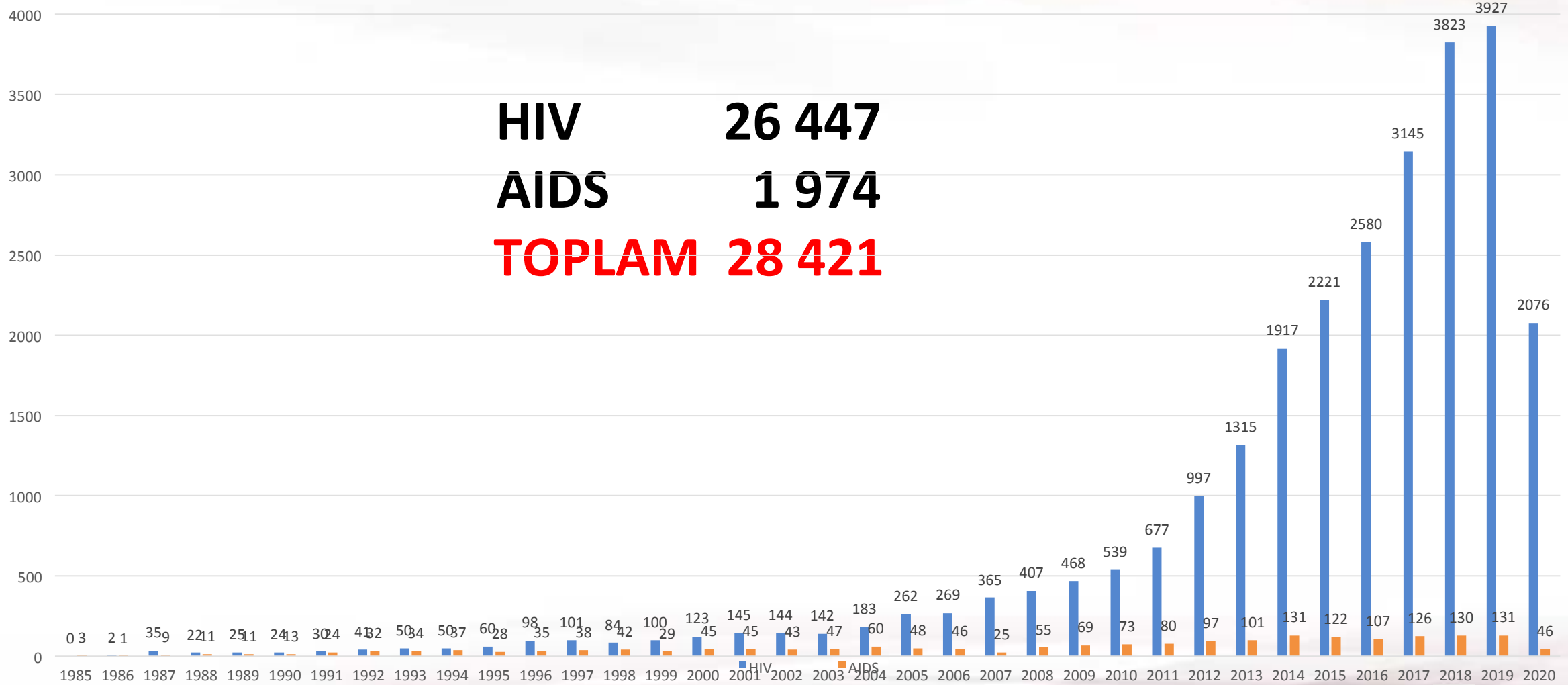
-Yönetmeliklerin
düzenlemelerinin
yapılması
-Bakanlık
onayının alınması

**Pilot
Uygulamanın
başlatılması**

**HABS'ın
Kullanıma
açılması**

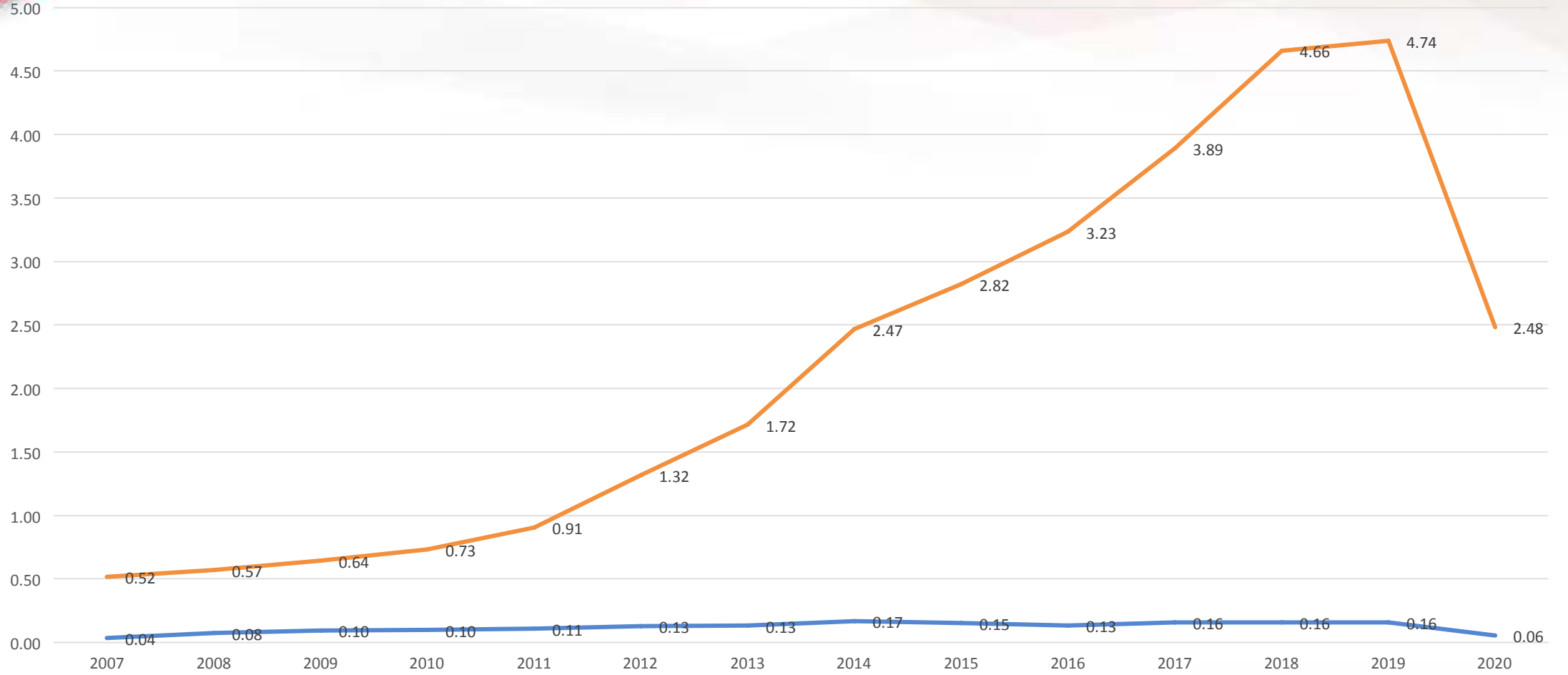
Yıllara Göre HIV/AIDS Vaka Dağılımı (1 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020/ TÜRKİYE)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirimi yapılan vakaları ifade etmektedir.

2007- 2020 yılları HIV/AIDS İnsidansları

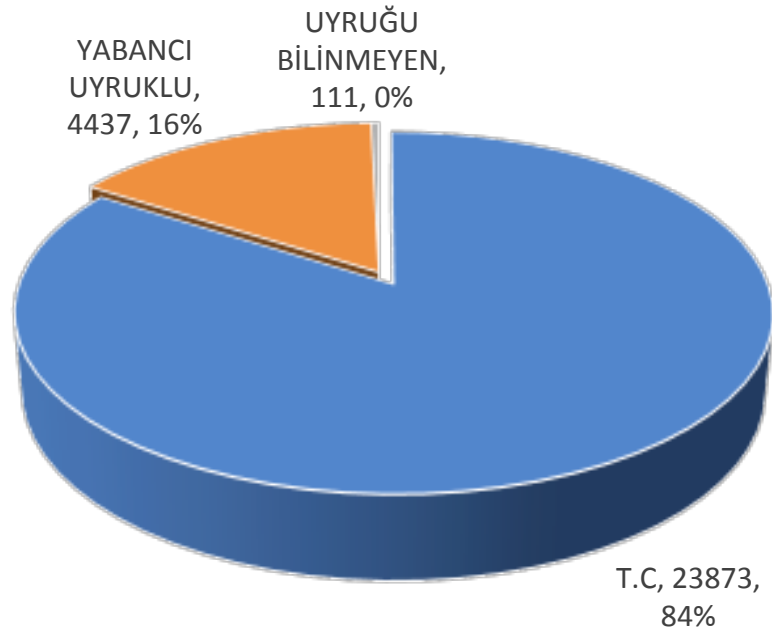

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirimi yapılan vakalar üzerinden hesaplanmıştır.

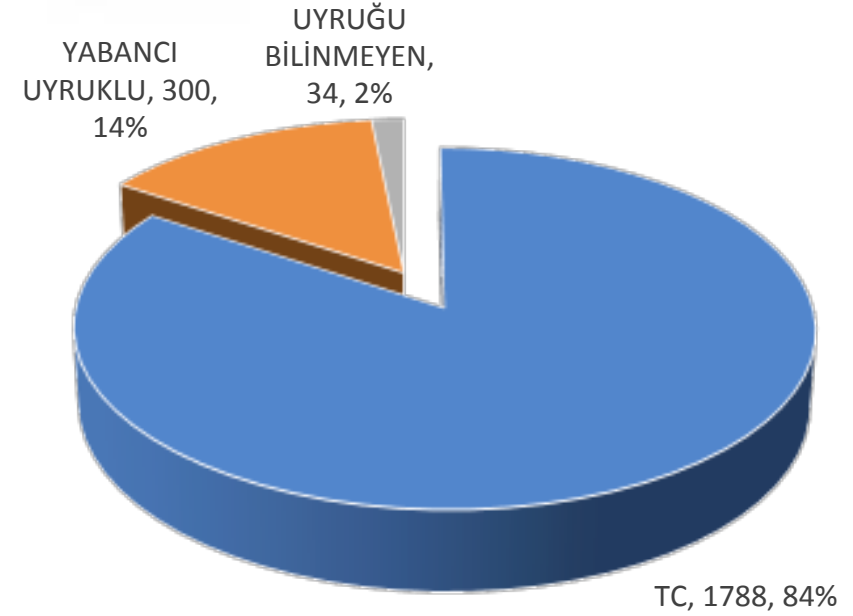

HIV-AIDS Vakalarının Uyuřa Göre Dağılımı

1985-31 Aralık 2020 uyruk dağılımı

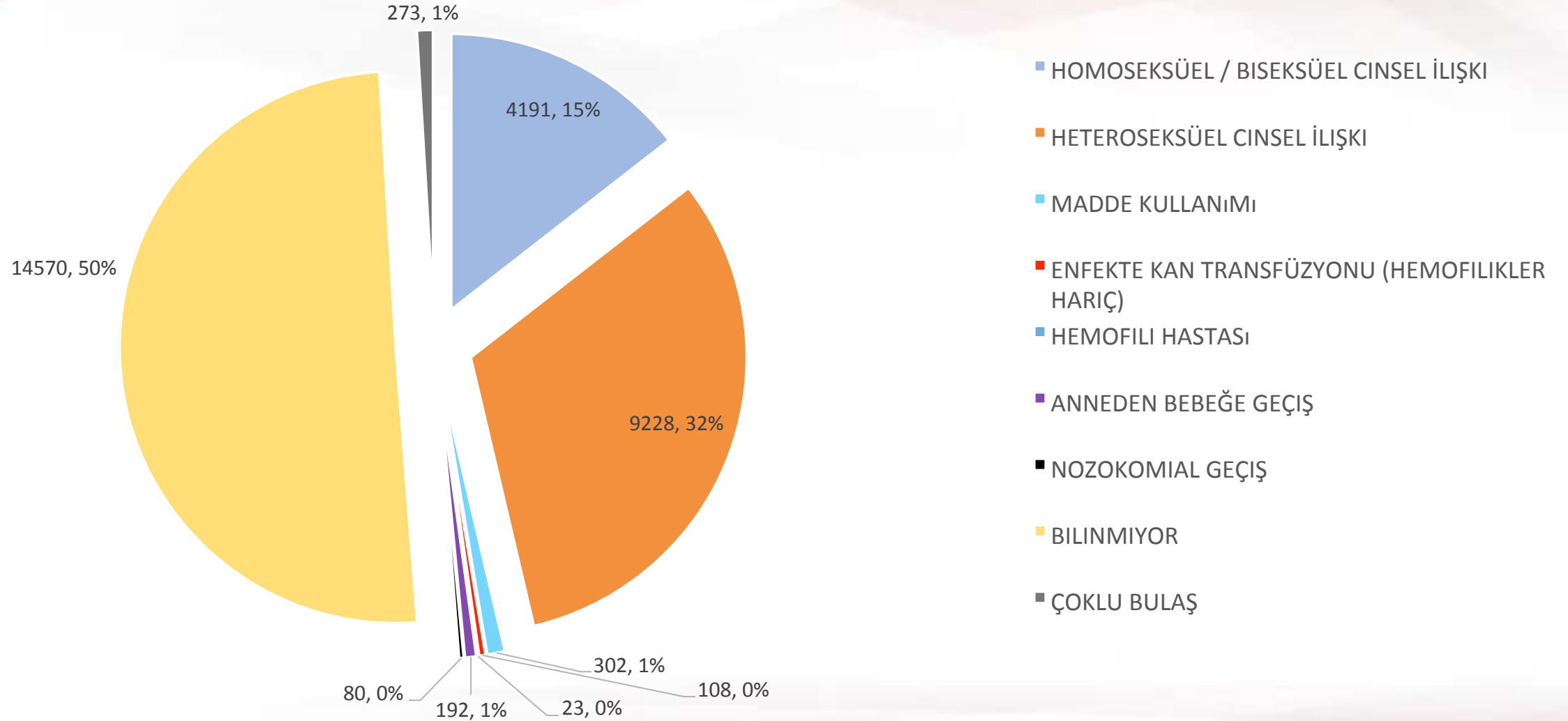
2020 YILI UYRUK DAğILIMI

31 Ocak 2021 itibari ile doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakalar üzerinden hesaplanmıştır.

Olası Bulaş Yollarına Göre Vakaların Dağılımı (01 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020)

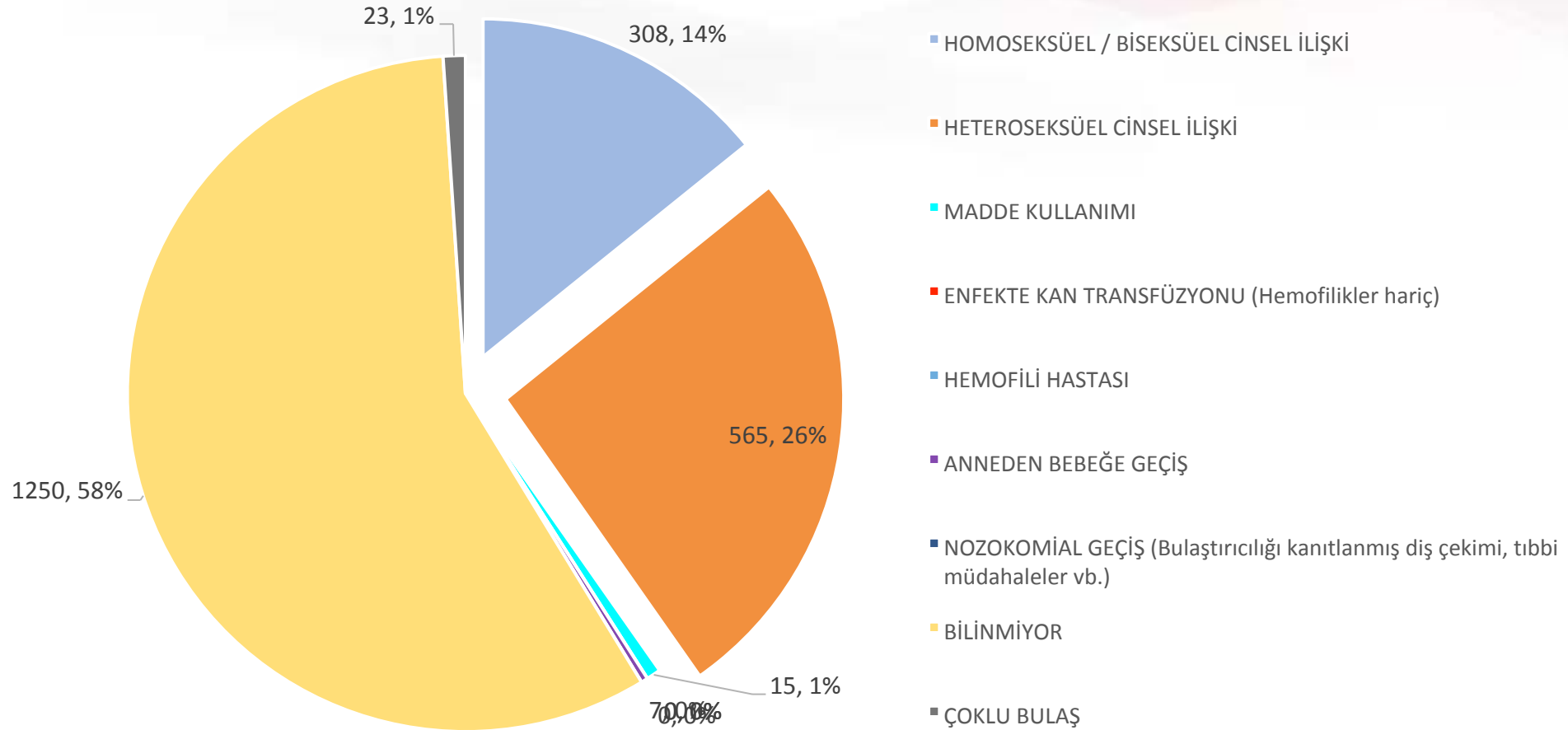

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildiri yapılan vakalar üzerinden hesaplanmıştır.

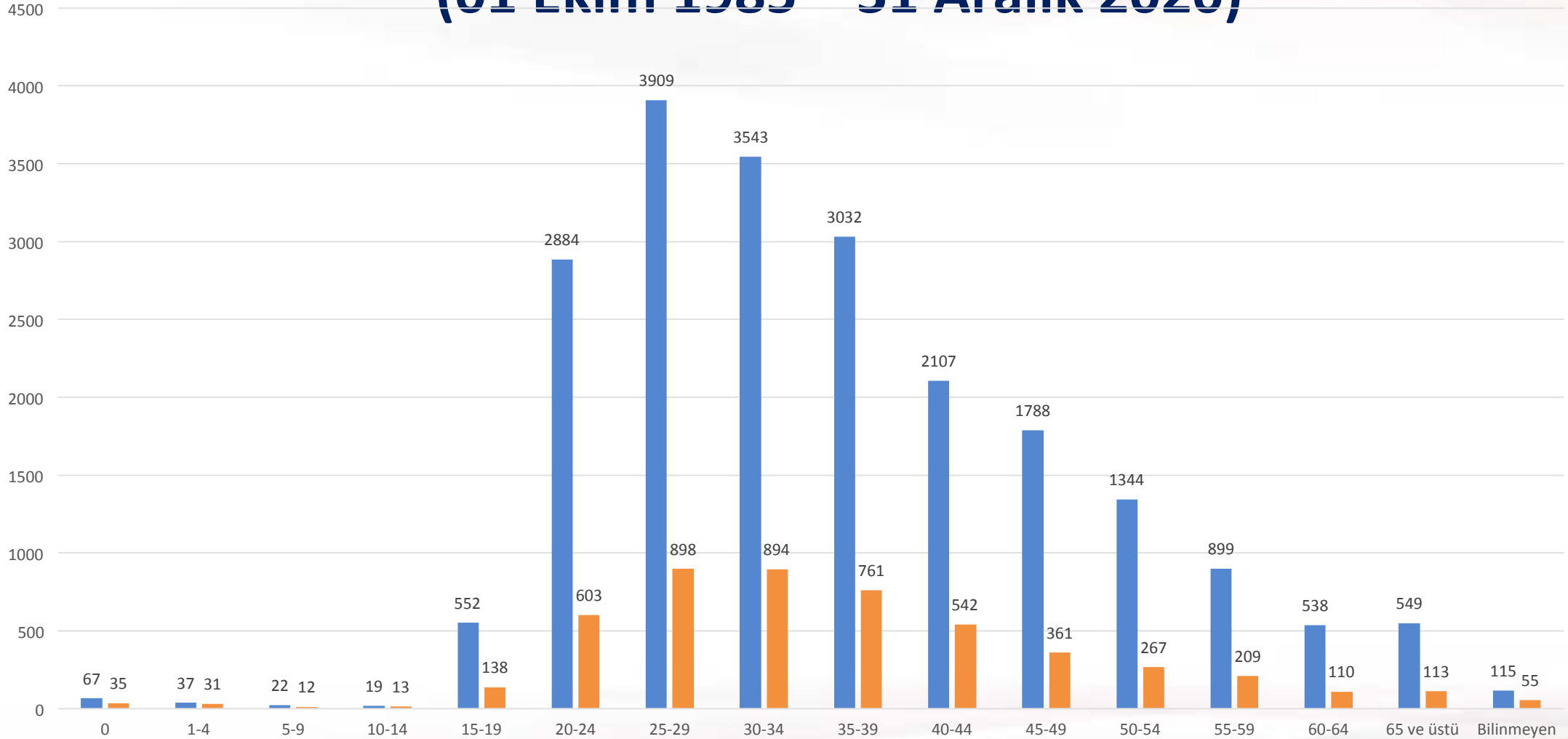
Olası Bulaş Yollarına Göre Vakaların Dağılımı (01 Ocak 2020 – 31 Aralık 2020)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakalar üzerinden hesaplanmıştır.

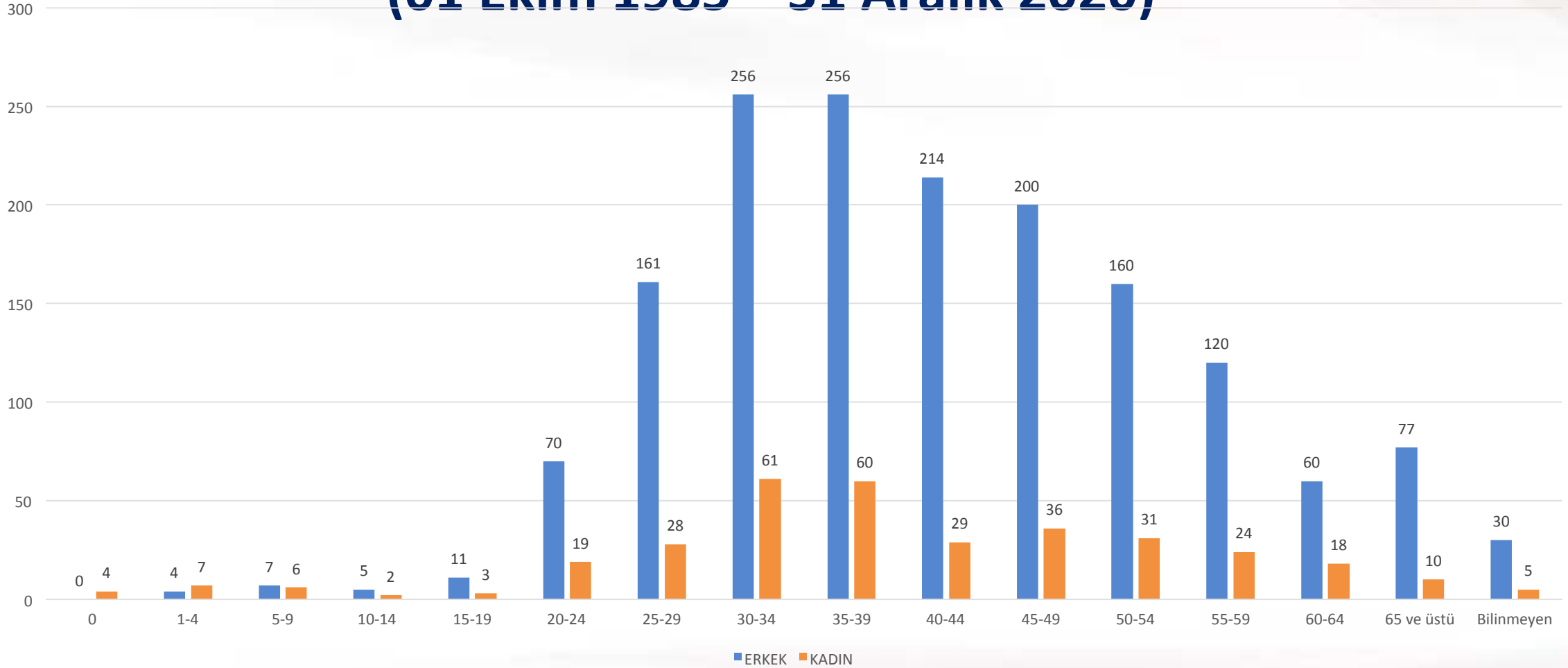
HIV(+) Vakaların, Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı (01 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılmış vakaları ifade etmektedir.

AIDS Vakalarının, Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı (01 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020)

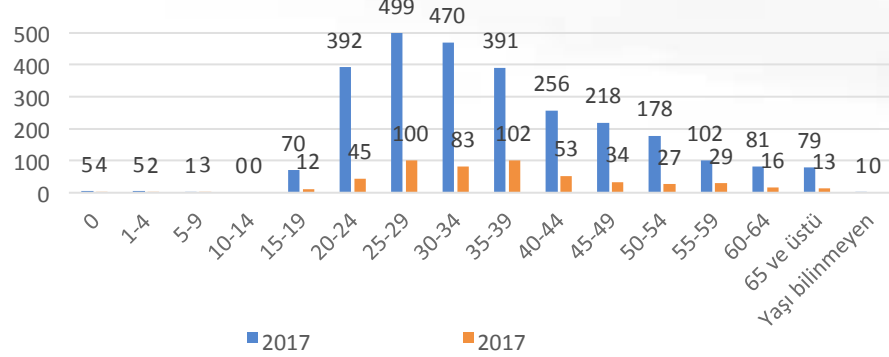

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

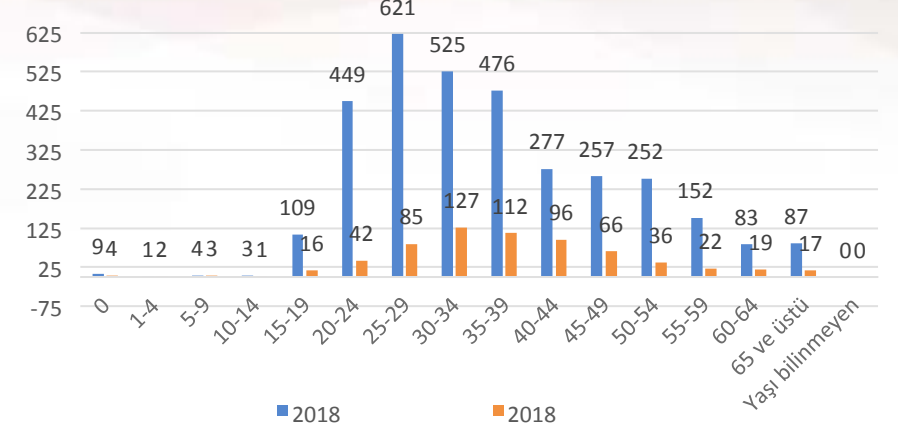

HIV + AIDS Vakalarının Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı

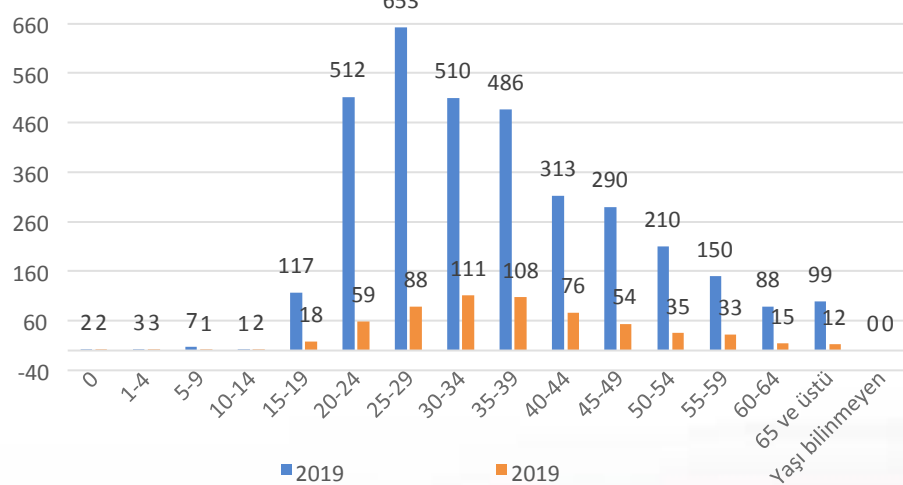
HIV+AIDS 2017 yılı yaş ve cinsiyet dağılımı

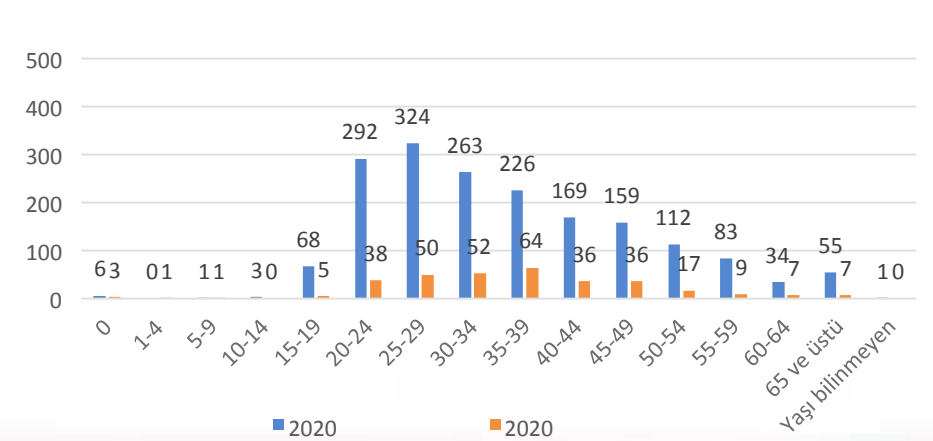
HIV+AIDS 2018 yılı yaş ve cinsiyet dağılımı

HIV+AIDS 2019 yılı yaş ve cinsiyet dağılımı

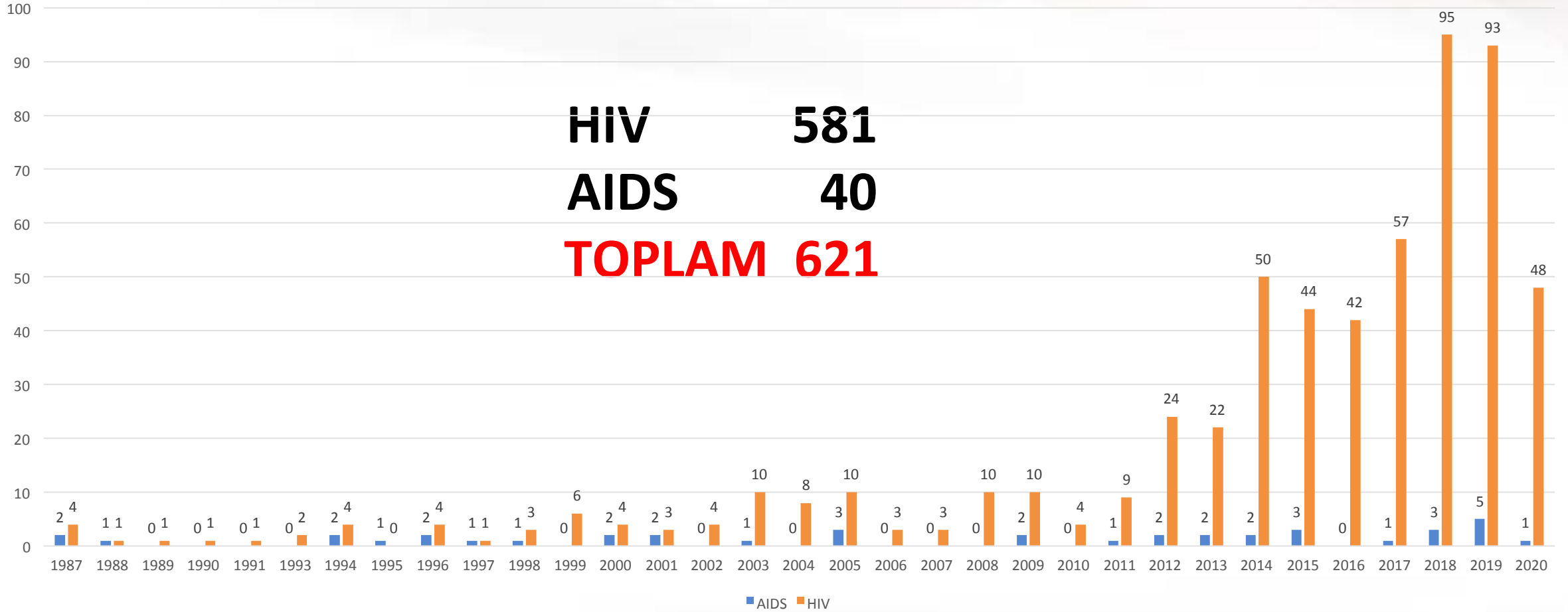
HIV+AIDS 2020 yılı yaş ve cinsiyet dağılımı

* 30 Kasım 2020 itibari ile doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

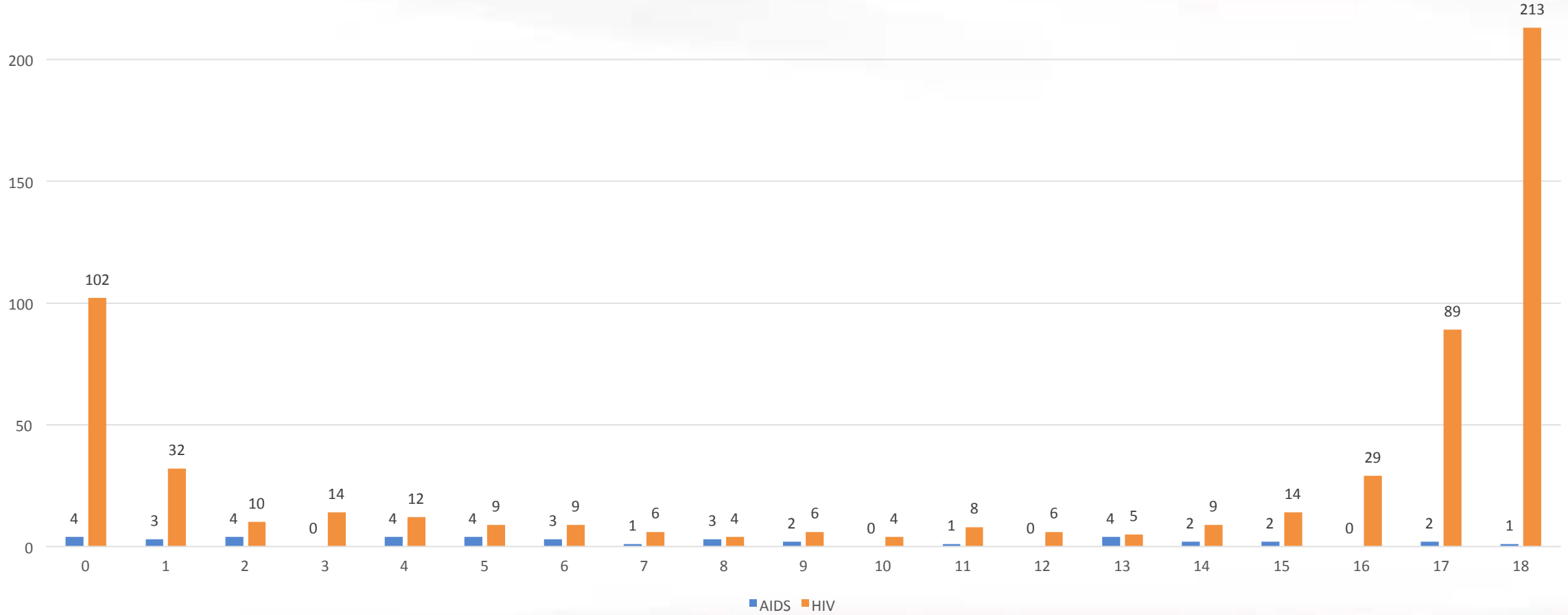
Yıllara Göre 0-18 Yaş HIV/AIDS Vaka Dağılımı (1 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020, Toplam Vaka / TÜRKİYE)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

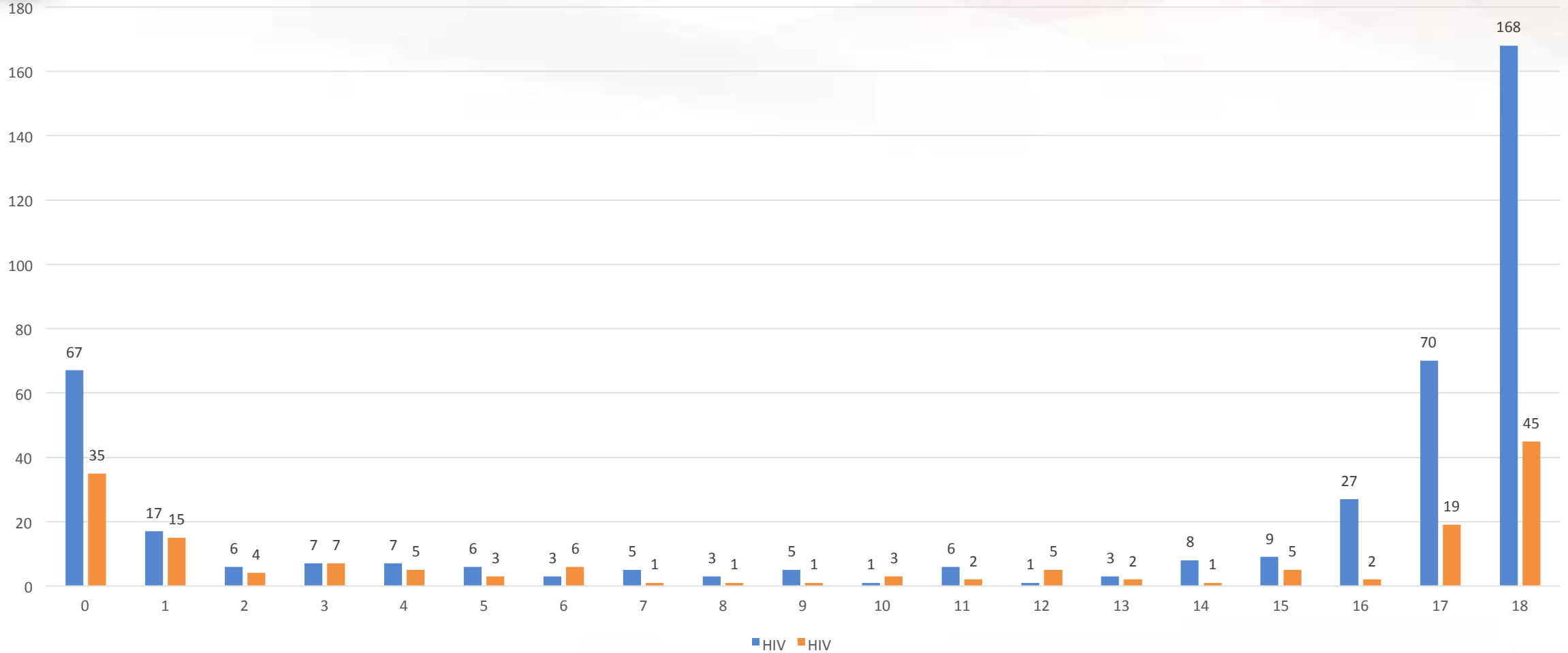
0-18 Yaş HIV/AIDS Vakalarının Yaş Dağılımı (1 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020, Toplam Vaka / TÜRKİYE)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildiri yapılmış vakaları ifade etmektedir.

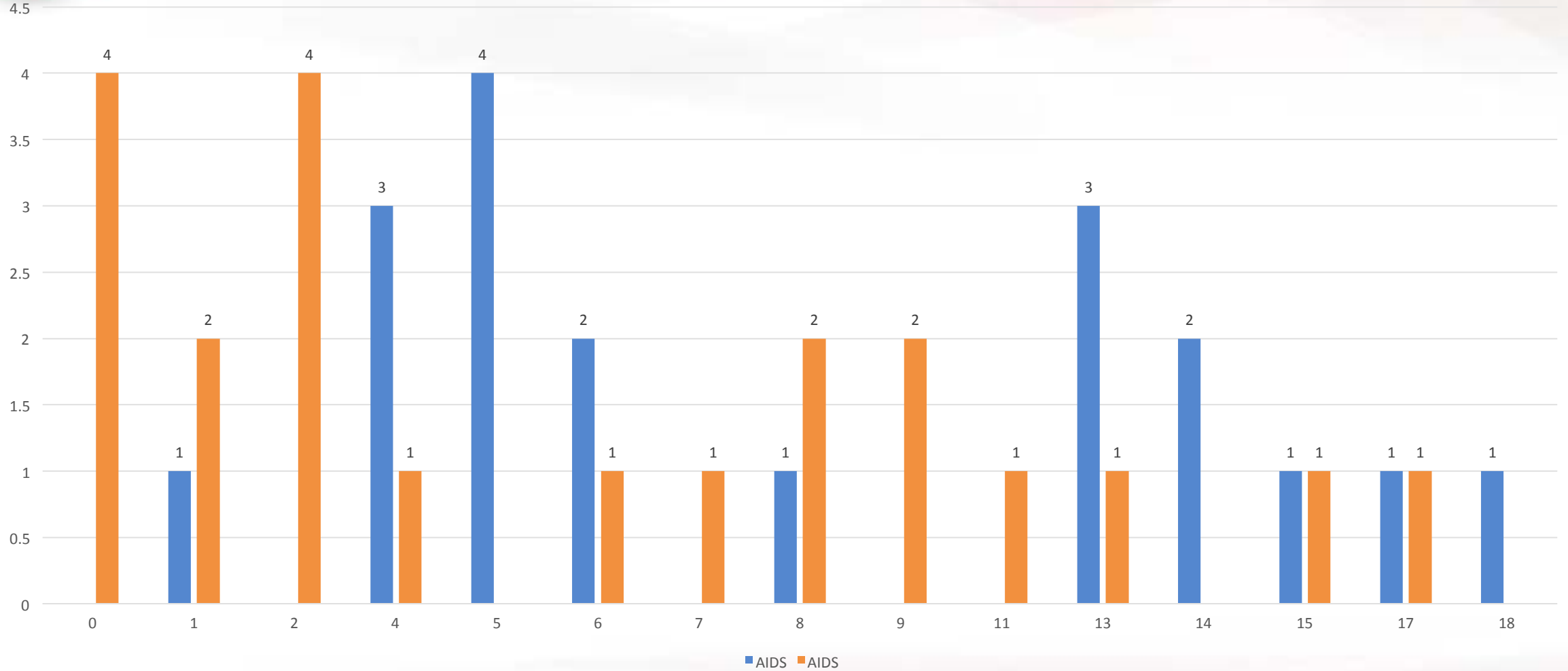
0-18 Yaş, HIV Vakalarının Yaş ve Cinsiyet Dağılımı (1 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020, Toplam Vaka / TÜRKİYE)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

0-18 Yaş, AIDS Vakalarının Yaş ve Cinsiyet Dağılımı (1 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020, Toplam Vaka / TÜRKİYE)

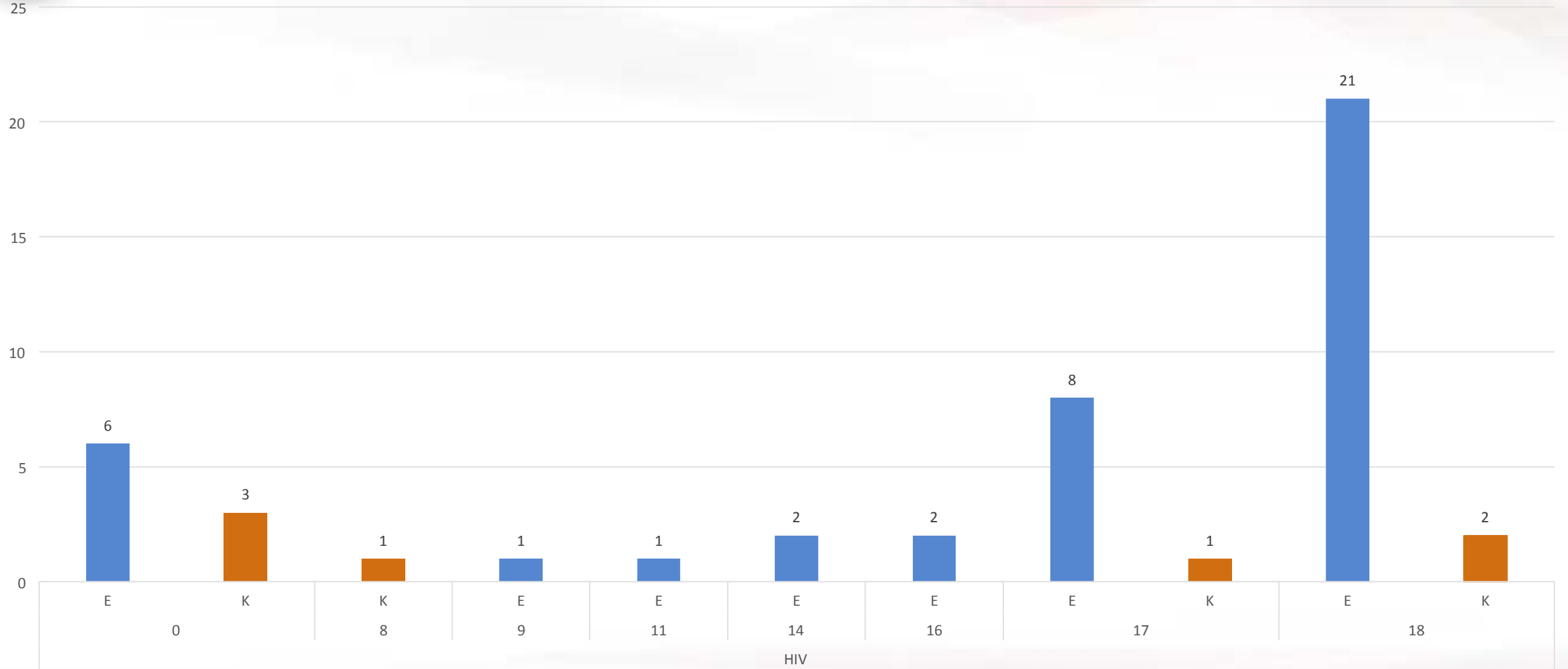

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildiri yapılmış vakaları ifade etmektedir.

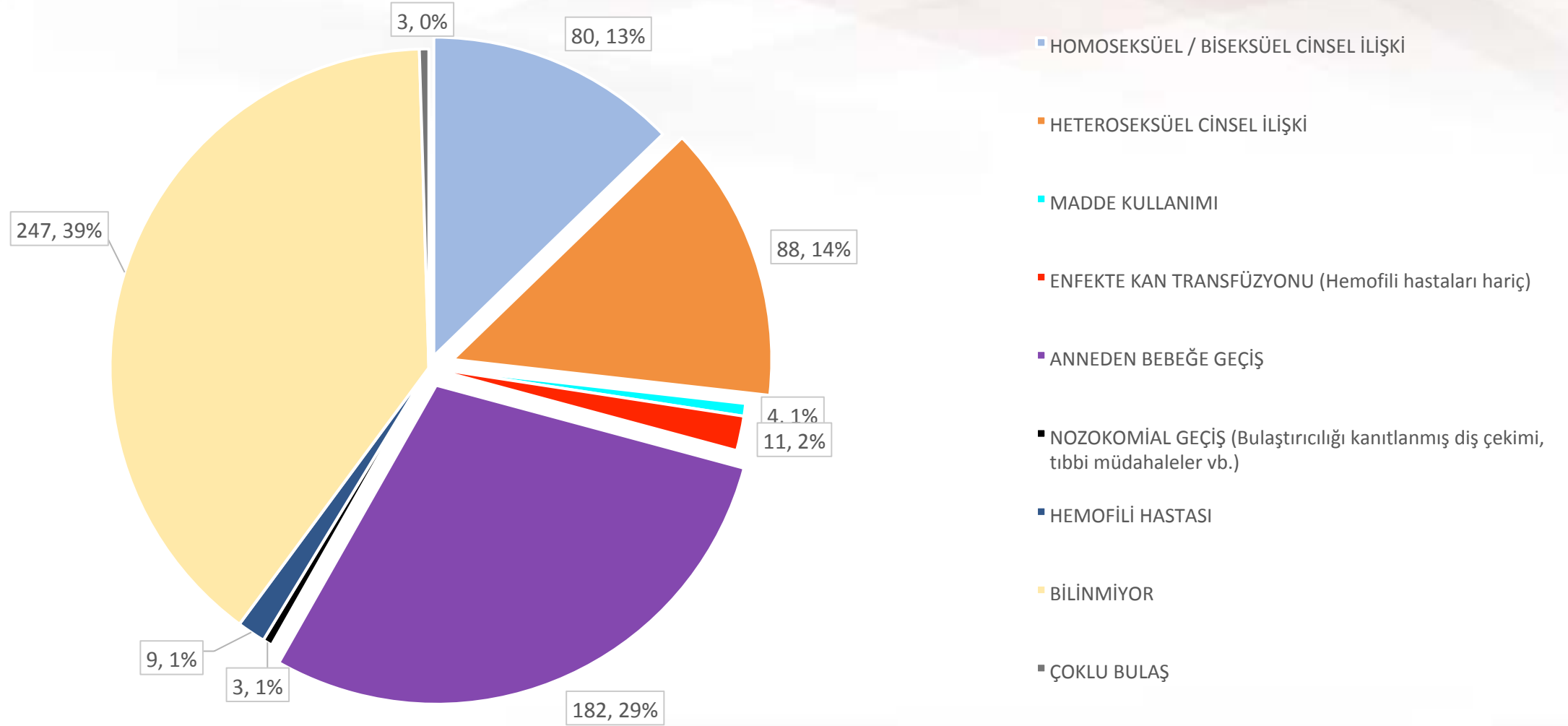
0-18 Yaş, HIV Vakalarının Yaş ve Cinsiyet Dağılımı (1 Ocak 2020– 31 Aralık 2020/ TÜRKİYE)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

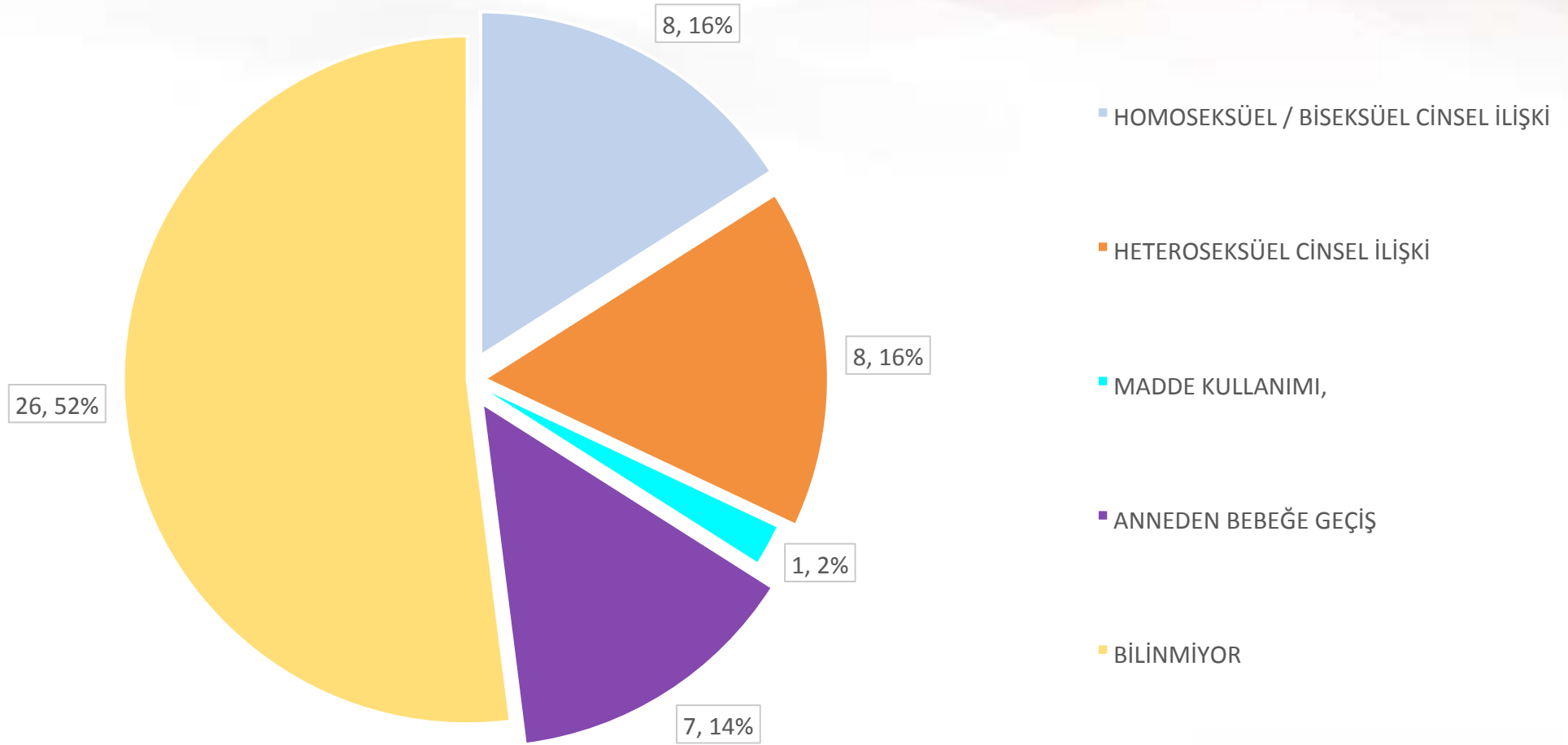
0-18 Yaş Vakaların Olası Bulaş Yollarına Göre Dağılımı (01 Ekim 1985 – 31 Aralık 2020)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

0-18 Yaş Vakaların Olası Bulaş Yollarına Göre Dağılımı (01 Ocak 2020– 31 Aralık 2020)

*31 Ocak 2021 itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirim yapılan vakaları ifade etmektedir.

Küresel Yaklaşım

Tüm dünyada, sağlık sektörünün HIV epidemisine cevap olarak eylem planı için 2030 vizyonunda;

- **Yeni HIV enfeksiyonlarının sıfırlanması,**
- **HIV bağlantılı ölümlerin sıfırlanması,** HIV'li bireylerin daha uzun ve sağlıklı yaşadığı bir dünya oluşturarak HIV'le bağlantılı ayrımcılığa son verilmesi,
- **Sağlıklı yaşam ve her yaşta iyi olma hali sağlanarak AIDS epidemisinin 2030 yılına kadar halk sağlığı tehdidi olmaktan çıkarılması** hedef olarak belirlenmiştir.

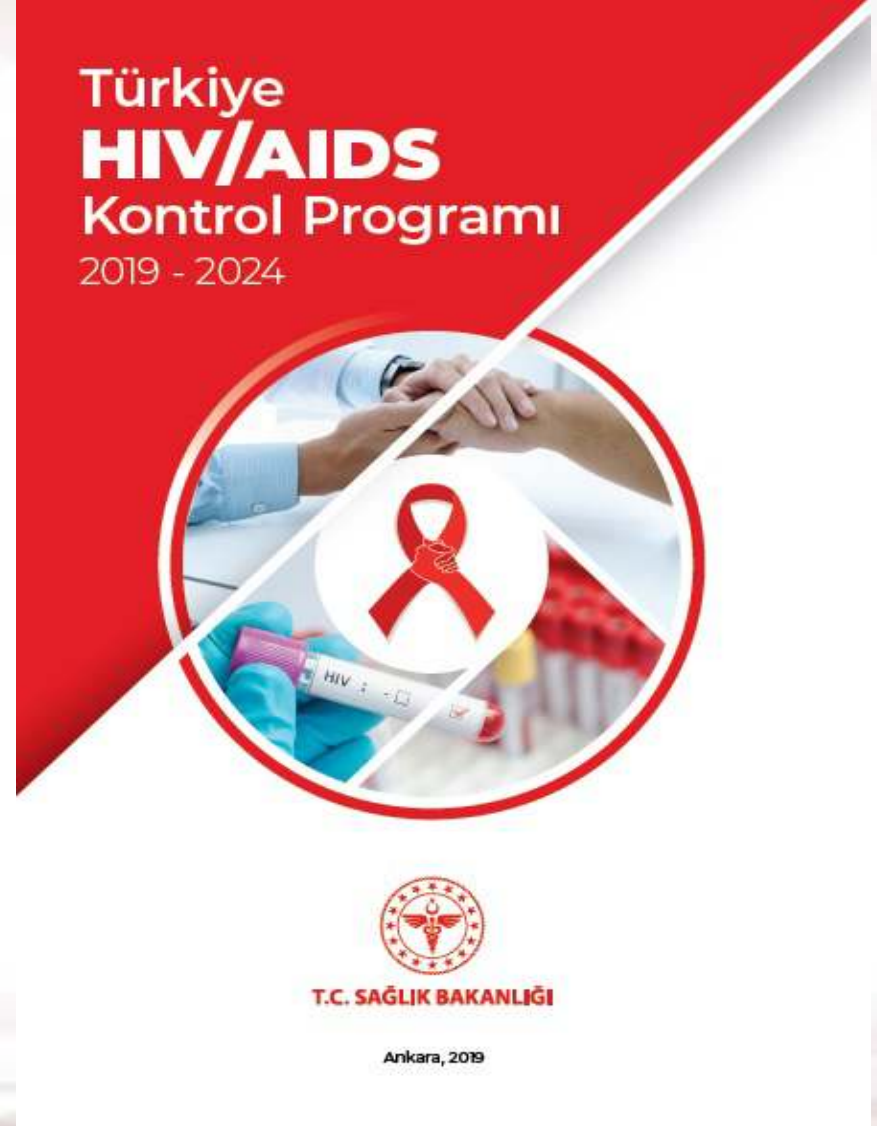
Tüm ülkelerin bu küresel hedeflere ulaşip diğer ülkeleri de destekleyebilmesi için bu hedefler doğrultusunda çalışması ve sağlık hizmeti yapılanmasına bu doğrultuda yön vermesi gerekmektedir.

Ulusal HIV/AIDS Kontrol Programı

HIV/AIDS Ulusal Programı; temel olarak üç amaç üzerinden yapılandırılmakta ve sürdürülmektedir:

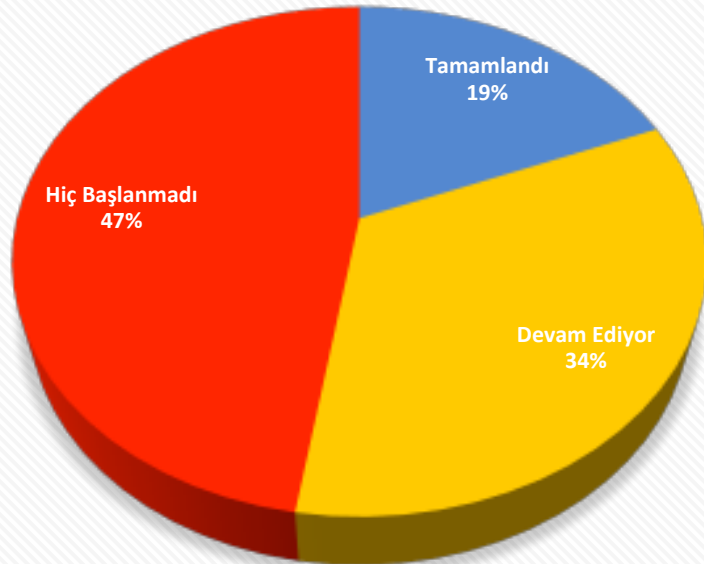
1. HIV/AIDS yeni vaka sayısı ve hastalığa bağlı ölümleri azaltmak
2. HIV/AIDS'e yönelik sağlık hizmetlerinin kapasitesini geliştirmek
3. Hastalara yönelik ayrımcılığı ve mahremiyet ihlallerini önlemektir.

TÜRKİYE HIV/AIDS KONTROL PROGRAMI (2019-2024) 2020 Yılı Değerlendirmesi

2019-2024 Eylem Planı Kapsamında 2021 Yılı İtibari ile Faaliyetlerin Son Durumu (%)

■ Tamamlandı ■ Devam Ediyor ■ Hiç Başlanmadı

Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı Temel Amaçları	Tamamlandı	Devam Ediyor	Hiç Başlanmadı	Toplam Faaliyet Sayısı
1- HIV/AIDS yeni vaka sayısı ve enfeksiyona bağlı ölümleri azaltmak	6	5	15	26
2- HIV/AIDS'e yönelik sağlık hizmetleri kapasitesini geliştirmek	8	20	17	45
3- HIV ile yaşayan bireylere yönelik ayrımcılığı ve mahremiyet ihlallerini önlemek	1	2	6	9
Toplam	15	27	38	80

HIV/AIDS Tanı Tedavi Rehberi

- HIV/AIDS Rehberi güncelleme çalışmaları kapsamında; uluslararası algoritmalarda yapılan güncellemeler doğrultusunda yürürlükte olan “HIV enfeksiyonu tanı algoritması”nda güncelleme yapmak gerekliliği oluşmuştur.
- Bu doğrultuda, HIV tanı ve doğrulama hizmeti veren sağlık kurumlarında yürütülecek olan **tarama ve tanı amaçlı test uygulamaları için**;
  - ✓ Erişkinler ve 18 aylıktan büyük çocuklar için,
  - ✓ Yenidoğan, 18 aydan küçük bebekler ve akut HIV enfeksiyonu tanısı için ayrı ayrı hazırlanmış olan algoritmaları ve düzenlemeleri içermekte olan "**HIV/AIDS Tanı Kılavuzu**" hazırlanarak Genel Müdürlüğümüz web sitesinde yayımlanmıştır.
- Ayrıca rehberin tedavi ile ilgili bölümleri güncellenmiş, ihtiyaç duyulan yeni bölümler eklenmiş olup 2019 yılında yayımlanmıştır. Söz konusu rehberin güncel gelişmeler doğrultusunda periyodik olarak revize edilmesi için gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

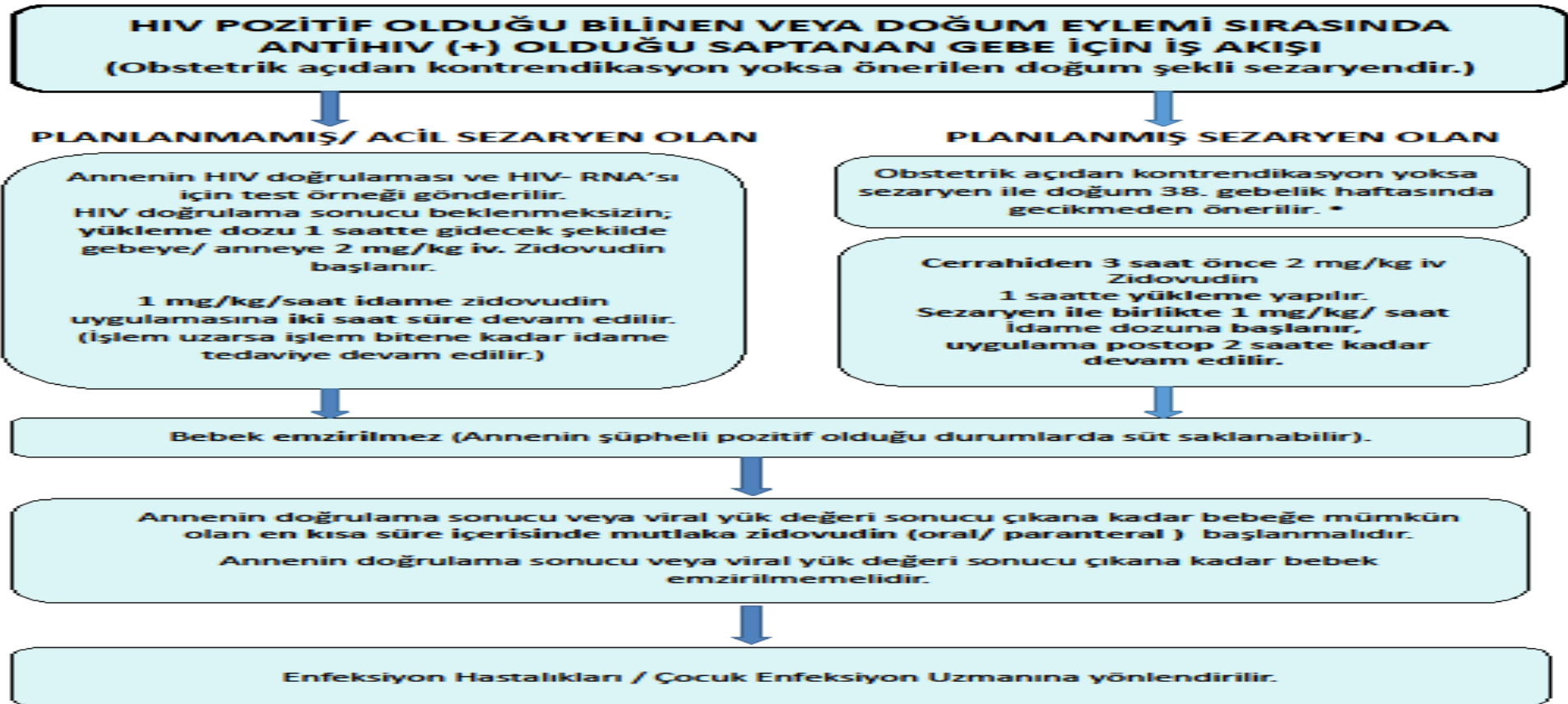
Perinatal Bulaşın Önlenmesi, Antiretroviral Tedavi

- 1996 yılında Antiretroviral tedavi geri ödemesine geçilmiştir.
- Antiretroviral ilaçlar; doğum sırasında ve doğum sonrasında proflaksiye yönelik olarak **acil durumlarda kullanılmak üzere** HIV pozitif anneler ve doğan bebekleri için Genel Müdürlüğümüzce temin edilmektedir.
- İhtiyaç anında ilaca erişimin sağlanması için **birbirlerine uzaklığı 3 saati geçmeyen iller arasından 13 il merkez** seçilerek ilaç gönderilmektedir.
- Sahadaki uygulamaların güncelliği ve standardının sağlanması amacı ile yürütülen çalışmalar sonucunda anneden bebeğe HIV geçişinin önlenmesine yönelik pratik bir algoritma/yönlendirici rehber de hazırlanarak kullanımın sağlanması amacıyla İl Sağlık Müdürlüklerine ve Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir.

Perinatal Bulaşın Önlenmesi, Antiretroviral Tedavi

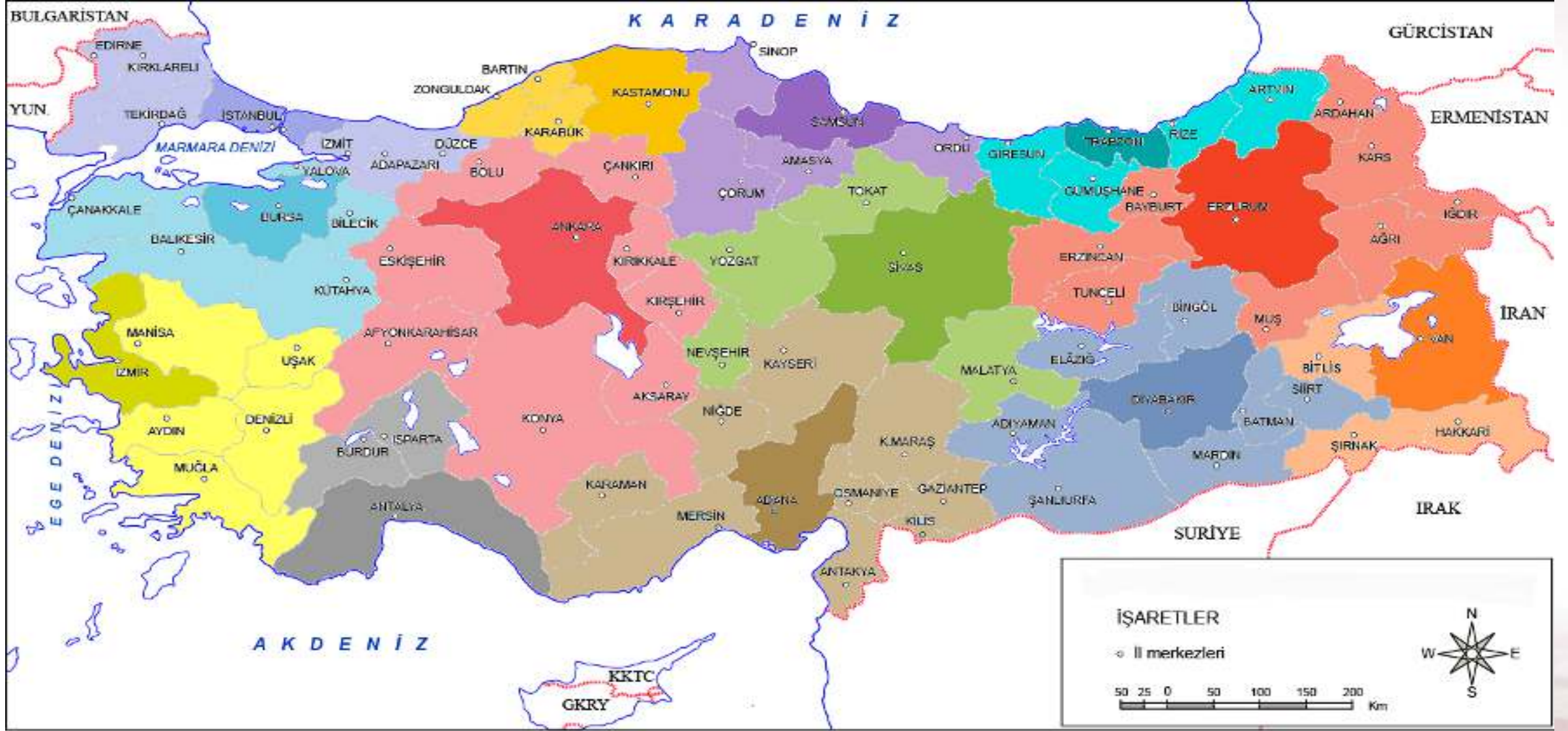

* 38 hafta öncesinde, obstetrik açıdan riskli gebe grubuna giren gebelerde Kadın Doğum Uzmanı kararına göre sezaryen zamanı belirlenir.

Acil Durumlarda Antiretroviral İlaç Dağıtımı

Merkez İller ve Bağlı İller

Doğum Öncesi Bakım Yönetim Rehberi

BİRİNCİ İZLEM

(Gebeliğin ilk 14 haftası içerisinde yapılmalıdır.)

- **2.4. Tıbbi öykü alınması:**

- HIV profilaksi veya tedavisi

- **4. Laboratuvar Testleri:**

- Gebenin bilgi ve onayı dahilinde HIV testi yapınız.

- **Gebelikte Risk Değerlendirme Formu:**

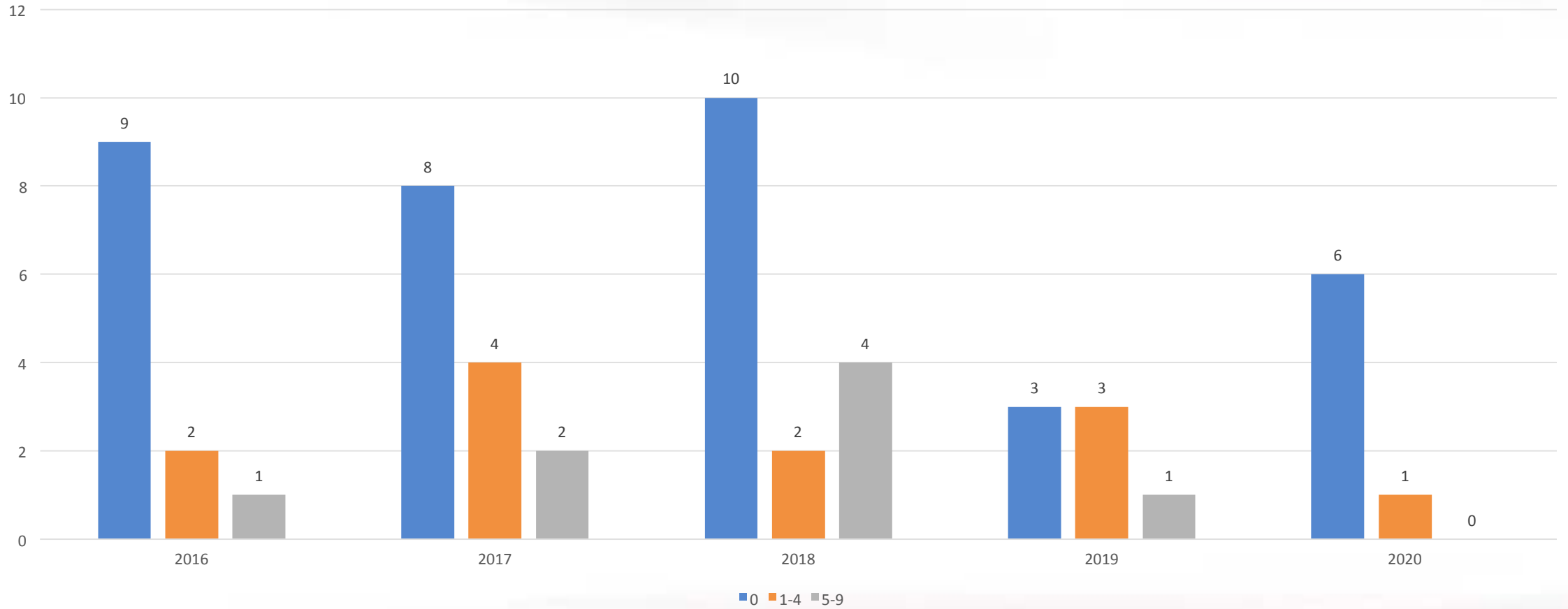
- Enfeksiyon Hastalıkları: Tüberküloz, Sıtma, HBV, HCV, HIV, vb.

Anneden Çocuğa Bulaş Olarak Bildirilen Vakalar

Son 5 Yıl Anneden Bebeğe Geçiş Yaş Grubu dağılımı

Gönüllü Danışmanlık ve Test Merkezleri İşlevi

GDTM'ler; toplumun farkındalığı ve bu hizmetlerden faydalanma imkanını arttırmak, HIV pozitif bireylerin erken tanısı, tedaviye yönlendirilmesi ve böylece hastalığın yayılımının azalmasına katkı sağlamak amacıyla öncelikle büyük illerden başlanarak, turizm sektörünün yoğunlaştığı, yurtdışı gidiş gelişin ve nüfus hareketliliğinin yüksek olduğu illerimizden başlanarak ülke genelinde oluşturulmaktadır.

- HIV/AIDS korunma, bulaş yolları konusunda **bilgi verilmesi**,
- **Ücretsiz ve gizlilik esasları içerisinde** HIV test hizmetinin sunulması,
- **Test öncesi ve sonrasında danışmanlık** hizmetinin sunulması,
- **Tedavi için bir merkeze yönlendirme** yapılması amacıyla planlanmışlardır.

Merkezler

- Ankara Çankaya Belediyesi GDTM
- İstanbul Şişli ve Beşiktaş Belediyeleri GDTM
- Mersin Büyükşehir Belediyesi GDTM
- İzmir Konak Belediyesi GDTM
- Bursa Nilüfer Belediyesi GDTM
- Ankara AMATEM GDTM

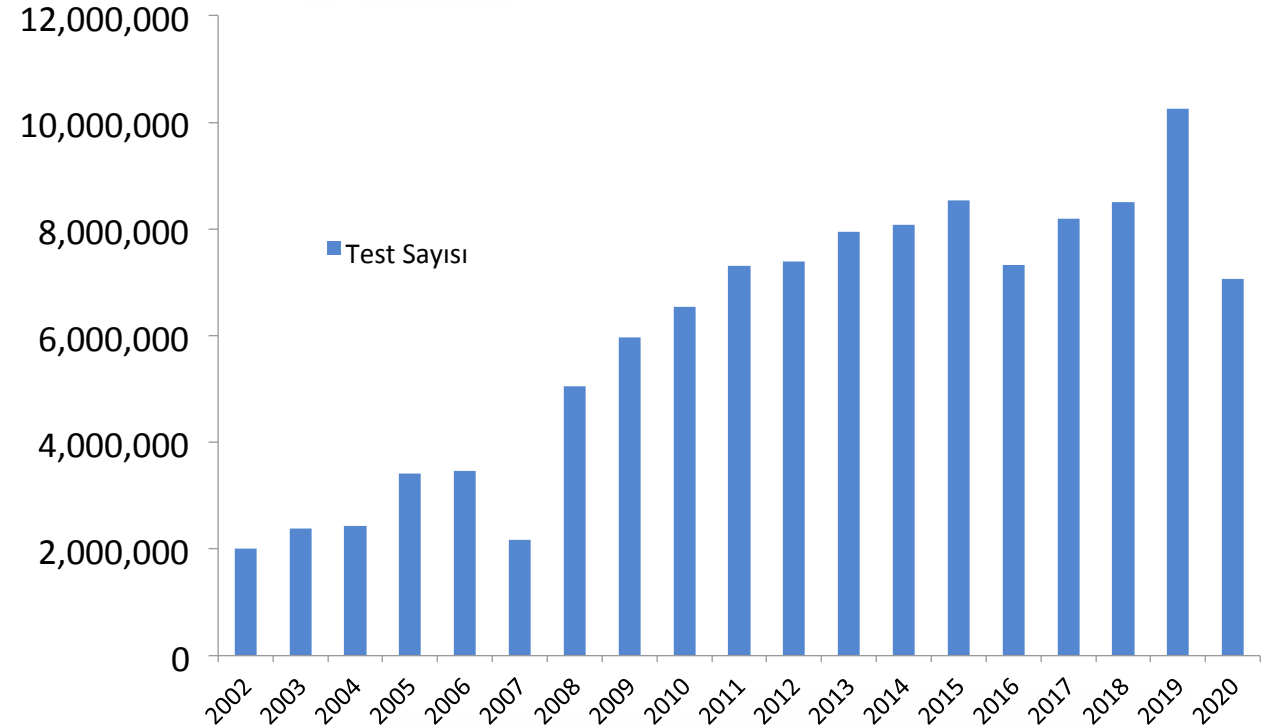

Türkiye’de HIV/AIDS Test Prosedürü

HIV testi uygulamaları

- Kan/organ donörleri **(zorunlu)**
- Kayıtlı seks çalışanları **(zorunlu)**
- Gönüllü Danışmanlık ve Test Merkezi başvuruları
- Evlilik öncesi danışmanlık başvuruları
- Şüpheli davranış sonrası sağlık kuruluşlarına kişisel başvurular
- Cerrahi girişim öncesi uygulanan testler

HIV Test Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı (2002-2020*)

* 31 Aralık 2020 itibarıyla TSİM üzerinden alınan veriler

GÖNÜLLÜ DANIŞMANLIK VE TEST MERKEZLERİNDE UYGULANAN TEST SAYILARI TABLOSU (2016 – 31.12.2020)

TEST MERKEZİ ADI	PROTOKOL TARİHİ	POZİTİF ÇIKAN TEST SAYISI	NEGATİF ÇIKAN TEST SAYISI	UYGULANAN GÖNDERİLE TOPLAM TEST SAYISI	N TEST SAYISI	POZİTİFLİK ORANLARI (%)	BASİT ORAN
ÇANKAYA BELEDİYESİ GDTM	08.06 2016	79	3777	3856	4010	2,05	48,81
ŞİŞLİ BELEDİYESİ GDTM	30.03.2017	54	788	842	1100	6,41	15,59
BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ GDTM	30.03.2017	145	4665	4810	5010	3,01	33,17
AMATEM GDTM	16.11.2016	0	413	413	570	0,00	0,00
İZMİR KONAK BELEDİYESİ GDTM	8.02.2018	34	2230	2264	2500	1,50	66,59
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GDTM	21.03.2018	7	331	338	400	2,07	48,29
BURSA NİLÜFER BELEDİYESİ GDTM	8.05.2018	8	304	312	500	2,56	39,00
TOPLAM		327	12508	12835	14090	2,55	39,25

*Toplam test sayısı 31.12.2020 tarihinde bildirilen test sayılarını içermektedir.

GÖNÜLLÜ DANIŞMANLIK VE TEST MERKEZLERİNDE UYGULANAN TEST SAYILARI TABLOSU (01.01.2020-31.12.2020)

TEST MERKEZİ ADI	PROTOKOL TARİHİ	POZİTİF ÇIKAN TEST SAYISI	NEGATİF ÇIKAN TEST SAYISI	UYGULANAN TOPLAM TEST SAYISI	GÖNDERİLEN TEST SAYISI	POZİTİFLİK ORANLARI (%)	BASİT ORAN
ÇANKAYA BELEDİYESİ GDTM	08.06.2016	10	573	583	500	1,72	58,3
ŞİŞLİ BELEDİYESİ GDTM	30.03.2017	6	135	141	400	4,26	23,5
BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ GDTM	30.03.2017	59	1667	1726	1600	3,42	29,25
AMATEM GDTM	16.11.2016	0	0	0	0	0	0
İZMİR KONAK BELEDİYESİ GDTM	8.02.2018	16	709	725	900	2,21	45,3125
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GDTM	21.03.2018	0	0	0	0	0	0
BURSA NİLÜFER BELEDİYESİ GDTM	8.05.2018	5	147	152	200	3,29	30,4
TOPLAM		96	3231	3327	3600	2,89	34,66

*Toplam test sayısı 31.12.2020 tarihinde bildirilen test sayılarını içermektedir.

Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı (2019-2024) Kapsamında Güncellenen Afiş ve Broşürler

Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı (2019-2024)

Kapsamında Güncellenen Afiş ve Broşürler

1 HIV ANNEDEN BEBEĞE NASIL GEÇER?

- Gebelik sürecinde plasenta (bebek eşi) yolu ile
- Doğum sırasında annenin doğum kanalındaki sıvıdan ve kılınca
- Doğum sonrasında: emizime ile enfeksiyon bebeğe geçebilir.

2 ANNEDEN BEBEĞE GEÇİŞ ÖNLENEBİLİR Mİ? EVET

- Alınacak önlem ve tedaviler ile bebeğe geçiş riski oldukça azalmakta (%1 veya daha düşük) ve bebeğin sağlığı HIV açısından korunmaktadır.
- Gebelik öncesi başlanan HIV tedavisinin gebelik süresince devamı veya gebelikte HIV teşhisi edilmişse durumunda tedavisi başlanmalıdır.
- Çeşitli kaynaklarda doğum şekli olarak planlanmış sezaryen önerilse de ilgili hekimlerin ortak kararı önemlidir. Doğum sırasında anneye, doğum sonrası bebeğe konuyu tedavi uygulanmalı ve emzirmeye sağlanmalıdır.

HIV ENFEKSİYONU AÇISINDAN KENDİNİZİ RISK ALTINDA DÜŞÜNÜYORSANIZ

HIV enfeksiyonu durumunuzu öğrenmek için en yakın sağlık kuruluşuna başvurun. Bu sayede hem kendi sağlığınızı hem de bebeğinizin sağlığını koruyun.

3 HIV TEDAVİSİNDE KULLANILAN İLAÇLAR GEBELİKTE GÜVENLİ MİDİR? EVET

- HIV tedavisinde kullanılan ilaçların büyük bir kısmının gebelikte kullanımı güvenlidir. Genel olarak bu ilaçların bebeğe yönelik olumsuz etkileri bulunmamaktadır.

UYGUN ŞEKİLDE ÖNLEM ALINMAYAN VE TEDAVİ UYGULANMAYAN HIV POZİTİF HER 2 ANNEDEN BİRİNDE VİRUS BEBEĞE GEÇMEKTEDİR

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sağlık Mah. A. Adnan Saygun 2. Cad. No: 55
06100/Şişli/Beşiktaş/Ankara
Tel: 442 312 585 50 00

hsgm.saglik.gov.tr

hsgm.saglik.gov.tr

GEBELİK VE HIV/AIDS

TEK TEST İKİ HAYAT

HIV NEDİR?

- "İnsan Bağışıklık Yetersizliği Virüsü" HIV olarak adlandırılmaktadır.
- Bu virüs, bağışıklık sistemini zayıflatar ve tedavi edilmediğinde ciddi hastalıklara (enfeksiyonlar, kanserler vb.) ve ölüme neden olur.

HIV POZİTİF NEDİR?

- Kişinin kanında HIV enfeksiyonunun saptanmasıdır.

HIV ENFEKSİYONUNUN BELİRTİLERİ NELERDİR?

- Hastalığın evresine göre belirtiler değişiklik gösterir.
- Bazı kişilerde virüs ile ilk karşılaşmadan 2-4 hafta sonra grip benzeri belirtiler (ateş, baş ağrısı, boğaz ağrısı, yoğun kas ve eklem ağrısı, kollar ağrısı, iştah, dokülmü, lenf bezelerinde şişlik ve ağrı vb.) görülebilir. Bazı kişilerde ise bu dönemde hiçbir belirti görülmeyebilir.
- Birkaç hafta sürebilen bu dönemden sonra enfeksiyon uzun bir dönem (yaklaşık 5-10 yıl) sessiz seyredebilir ve AIDS evresine ilerleyebilir.

ERKEN BAŞLANAN VE YAŞAM BOYU DEVAM EDİLEN İLAÇ TEDAVİSİ SAYESİNDE; HIV ENFEKSİYONU OLAN KİŞİLER SAĞLIKLI BİREYLERLE AYNI YAŞAM SÜRESİNİ YAŞAYABİLİRLER

AIDS NEDİR?

- HIV enfeksiyonunun tedavi edilmediği takdirde bağışıklık sistemine ciddi düzeyde zarar vermesi sonucunda ortaya çıkan "Edilmiş Bağışıklık Yetersizliği Sendromu" dur.

TANI

- Enfeksiyona bağlı laboratuvar testleri ile tanı konulmaktadır.

BULAŞMA YOLLARI

- Cinsel Temas:** (En sık görülen bulaşma yoludur) HIV pozitif kişi ile korunmasız (kondom kullanılmadan) yapılan her türlü (oral, vajinal, anal) cinsel ilişki.
- Kan Yolu ile Bulaşma:** Ornak kullanılan HIV ile kontamine iğne, yama ve diğer delici aletler veya steril edilmemiş cerrahi malzemelerin kullanıldığı işlemler (dövme, piercing vb.). Enfekte kan ve kan ürünleri nakli (Ülkemizde 1987 yılından itibaren, her kan ve kan ürününe gerekli testler yapıldıktan sonra hastaya verilmektedir.).
- Anneden Bebeğe Geçiş:** HIV pozitif anneden gebelik dönemi, doğum sırasında ya da doğum sonrasında bebeğe geçiş (emzirme vb.).

TÜM GEBELERE BİLGİSİ VE ONAYI DAHİLİNDE HIV TESTİ ÖNERİLMEKTEDİR

Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı (2019-2024)

Kapsamında Güncellenen Afiş ve Broşürler

6 KİMLER TEST YAPTIRMALIDIR?

HIV enfeksiyonu bulaşabilecek riskli davranışları ya da durumları olan kişiler mutlaka test yaptırmalıdır.

Test Gerektiren Riskli Durumlar

- Riskli kişi ile korunmasız (kondom kullanılmadan) cinsel ilişkide (oral, vajinal, anal) bulunmuş olmak,
- Riskli kişi ile cinsel ilişki sırasında kondom yırtılması,
- Cinsel istismara uğramış olmak,
- Önceki veya mevcut cinsel eşin HIV pozitif olması,
- Damar içi madde kullanımı,
- Ortak enjektör kullanımı,
- Starlı olmayan şartlarda dövme, piercing vb. yapımına,
- HIV pozitif anneden doğan bebekler.

Tüm gebelere bilgisi ve onayı dahilinde HIV testi önerilmektedir.

HIV ENFEKSİYONU İÇİN RİSK GRUBUNDA OLANLAR EN KISA SÜREDE TEST YAPTIRMALIDIR

HER RİSKLİ DAVRANIŞ BULAŞMA RİSKİ TAŞIDIGINDAN TESTİN YENİLENMESİ GEREKEBİLECEĞİ

UNUTULMAMALIDIR!

7 TEST YAPTIRMAK NEDEN ÖNEMLİ?

- HIV enfeksiyonu uzun süre belirli ve bulgu göstermez.
- HIV enfeksiyonu tanısı sadece laboratuvar testleri ile konulmaktadır.
- HIV enfeksiyonunun erken tanısı ve yaşam boyu sürecek tedavisi ile kişilerin sağlığını korumaktadır.
- Etkin tedavi vücudtaki virüs yükünü azaltarak HIV enfeksiyonunun başkalarına bulaşma riskini ortadan kaldırır.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sağlık Mah. A. Adnan Saygun 2. Cad. No:35
06100 Sıhhiye/ Çankaya/ Ankara
Tel: +90 312 365 50 00

hsgm.saglik.gov.tr

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HIV

TEST YAPTIRMAK NEDEN ÖNEMLİ

hsgm.saglik.gov.tr

1 HIV NEDİR?

- "İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü" HIV olarak adlandırılmaktadır.
- Bu virüs, bağışıklık sistemini zayıflatar ve tedavi edilmediğinde ciddi hastalıklara (enfeksiyonlar, kanserler vb.) ve ölüme neden olur.

2 HIV POZİTİF NEDİR?

- Kişinin kanında HIV enfeksiyonunun saptanmasıdır.

3 HIV ENFEKSİYONUNUN BELİRTİLERİ NELERDİR?

- Hastalığın evresine göre belirtiler değişiklik gösterir.
- Bazı kişilerde virüs ile ilk karşılaşmadan 2-4 hafta sonra grip benzeri belirtiler (ateş, baş ağrısı, boğaz ağrısı, yoğun kas ve eklem ağrısı, karın ağrısı, ishal, döküntü, lenf bezlerinde şişlik ve ağrı vb.) görülebilir. Bazı kişilerde ise bu dönemde hiçbir belirti görülmeyebilir.
- Birkaç hafta sürabilen bu dönemden sonra enfeksiyon uzun bir dönem (yaklaşık 5-10 yıl) sessiz seyredebilir ve AIDS evresine ilerleyebilir.

4 AIDS NEDİR?

- HIV enfeksiyonunun tedavi edilmediği takdirde bağışıklık sistemine ciddi düzeyde zarar vermesi sonucunda ortaya çıkan "Edinilmiş Bağışıklık Yetmezliği Sendromu" dur.

HIV Enfeksiyonunun Seyri

- HIV Enfeksiyonu bulaşması
- Bağışıklık sisteminin giderek zayıflaması
- AIDS (Fırsatçı enfeksiyonlar, çeşitli kanserler ve diğer sağlık sorunlarının ortaya çıkması)
- Ölüm

5 TEDAVİ

- Erken tanı ve tedavi, HIV pozitif kişilerde AIDS döneminin gelişmesini önleyerek, kişilerin sağlıklı bir şekilde yaşamalarını sağlar.
  - Ölke genelindeki sağlık kuruluşlarında hızlı, basit ve günlük ilaçları gözetilerek yapılabileceğiniz HIV Tanı Testi ile HIV durumunuzu öğrenebilirsiniz.
  - Ayrıca bulunduğunuz ilde mevcutsa Gönüllü Danışmanlık ve Test Merkezleri'nde yapılabileceğiniz ücretsiz, hızlı ve basit bir test ile kişisel bilgilerinizi paylaşmadan HIV durumunuzu öğrenebilir ve danışmanlık alabilirsiniz.
  - Gönüllü Danışmanlık ve Test Merkezleri ile ilgili eşyağda yer alan internet sayfamızdan bilgi edinebilirsiniz.
- <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/gonullu-danismanlik-ve-test-merkezleri.html>

Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı (2019-2024)

Kapsamında Güncellenen Afiş ve Broşürler

7 HANGİ DURUMLARDA TEST YAPTIRILMALIDIR?

- Riskli kişi ile korunmasız (kondom kullanılmadan) cinsel ilişki (oral, vaginal, anal) bulunmuş olmak,
- Riskli kişi ile cinsel ilişki sırasında kondom yırtılmış,
- Cinsel istemine uğramış olmak,
- Öncüki veya mevcut cinsel eşin HIV pozitif olması,
- Damar içi madde kullanımı,
- Ortak enjektör kullanımı,
- Steril olmayan şartlarda dövme, piercing v.b. yapılmış,
- HIV pozitif anneden doğan bebekler,
- HIV enfeksiyonu bulaşabileceği miki davranışları ya da durumları olan kişiler mutlaka test yaptırılmalıdır.

Tüm gebelere bilgisi ve onayı dahilinde HIV testi önerilmektedir.

8 NEDEN HIV TESTİ YAPTIRMALIYIM?

- HIV durumunu bilmemenin iki önemli faydası bulunmaktadır:
- İlkinci HIV ile birlikte üen düzenli tedavi sayesinde sağlıklı bir yaşam sürülebilir.
- İkinci ise gerekli korunma önlemlerini alarak virüsü yaymasını engelleyebilirsiniz.
- Yapılan çakmalat, düzenli tedavi alan kişilerin yaşam sürelerinin sağlıklı bireylerle aynı olduğunu ve bulaşıcı etkilerinin oldukça düşük olduğunu göstermiştir.

9 HIV İLE ENFEKTEYİM; COVID-19 HAKKINDA NELERİ BİLMELİYİM?

- Sıkak veriler eden HIV tedavisi altında olan HIV enfekte kişiler, HIV enfeksiyonu olmayan kişilerle aynı COVID-19 riskine sahip olduklarını göstermektedir.
- COVID-19 ağı seyredilebilir bulaşıcı hastalıklar ve HIV ile yayılan diğer COVID-19'dan korunmada önemli testlere uygulanır.
- Genel toplumda olduğu gibi, HIV ile yayılan yaşlıların veya kalp/kidney sorunları olanların COVID-19'a yakalanma ve hastalığı daha ciddi geçirme riskleri yüksektir.
- HIV tedavisine devam ederken ve ölkemizin koruyucularına uymaları önemlidir.

10 HIV ENFEKSİYONUNUN AŞISI VE TEDAVİSİ VAR MIDIR?

- Günümüzde enfeksiyonun bulaşmasını engelleyen bir aşı bulunmamaktadır.
- Virüsün çoğalmasını engelleyen, hastalığın ilerlemesini önleyen ilaç tedavisi HIV pozitif bireylerin kalite ve sağlıklı bir yaşamı sağlama adına önem taşıyan tedavilerdir.
- Geç HIV tanısı alan ve AIDS evresinde olan kişiler için ilaç tedavisinden yarar görmekteyiz.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sağlık Mah. A. Adnan Saygun 2. Cad. No: 55
06100/Sıhhiye/Çankaya/Ankara
Tel: +90 312 565 50 00

hsqm.saglik.gov.tr

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HIV/AIDS SORU VE CEVAPLAR

1 HIV VE AIDS ARASINDAKİ FARK NEDİR?

HIV "İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü" olarak adlandırılan virüsün tanımıdır. Bu virüsün neden olduğu hastalığa ise HIV enfeksiyonu denir.

HIV enfeksiyonunun tedavi edilmediği takdirde ortaya çıkan "Edinilmiş Bağışıklık Yetmezliği Sendromuna" AIDS denilmektedir.

2 HIV ENFEKSİYONUNUN BELİRTİLERİ NELERDİR?

Hastalığın evresine göre belirtiler değişiklik gösterir.

Bazı kişilerde virüs ile ilk karşılaşmadan 2-4 hafta sonra grip benzeri belirtiler (ateş, baş ağrısı, boğaz ağrısı, yoğun kas ve eklem ağrısı, karn ağrısı, ishal, döküntü, lenf bezlerinde şişlik ve ağrı vb.) görülebilir. Bazı kişilerde ise bu dönemde hiçbir belirti görülmeyebilir.

Birkaç hafta sürebilen bu dönemden sonra enfeksiyon uzun bir dönem (yaklaşık 5-10 yıl) sessiz seyredebilir ve tedavi edilmediğinde AIDS evresine ilerleyerek ciddi hastalıklara (enfeksiyonlar, kanserler vb.) ve ölüme neden olabilir.

HIV İLE ENFEKTEYSEN DÜZENLİ TEDAVİ SAYESİNDE SAĞLIKLI BİR YAŞAM SÜRDÜREBİLİRSİN

3 HIV NASIL BULAŞMAKTADIR?

Cinsel Temas:
(En sık görülen bulaşma yoludur)

HIV pozitif kişi ile korunmasız (kondom kullanılmadan) yapılan her türlü (oral, vaginal, anal) cinsel ilişki.

Kan Yolu ile Bulaşma:

Ortak kullanılan HIV ile kontamine iğne, şırınga ve diğer dolgu iksici aletler veya steril edilmemiş cinsel malzemenin kullanıldığı işlemler (dövme, piercing vb.).

Enfekte kan ve kan ürünleri nakli (Ülkemizde 1987 yılından itibaren, her kan ve kan ürününe gerekli testler yapıldıktan sonra hastaya verilmektedir.).

Anneden Bebeğe Geçiş:

HIV pozitif anneden gebelik dönemi, doğum sırasında ya da doğum sonrasında bebeğe geçiş (emzirme vb.).

4 VİRÜS HANGİ DURUMLARDA BULAŞMAZ?

- Dokunmak, tokalaşmak ve sarılmakla
- Gözyağı, ter ve tükürükle
- Aynı yerde oturmak ve aynı havayı solumakla
- Aynı havuzu, tuvaleti, saunayı ve duşu paylaşarak
- Giysilerin ortak kullanılması ile
- Tabak, çatal, kaşık, bıçak ve bardak paylaşarak
- Telefon kulaklığı ve kapı tokmağı ile
- Sivrisinek, böcek sokması ve hayvan ısırması ile HIV bulaşmamaktadır.

5 HIV ENFEKSİYONU OLAN BİR ANNEDEN VİRÜS BEBEĞİNE GEÇEBİLİR Mİ?

Evet. HIV enfeksiyonu olan bir anneden virüs bebeğine gebelikte, doğum sırasında ve doğum sonrasında (emzirme vb.) geçebilir.

6 HIV ENFEKSİYONU TANISI NASIL KONULMAKTADIR?

Enfeksiyona özgü laboratuvar testleri ile tanı konulmaktadır. Mutlaka iki aşamalı yaklaşım ile, öncelikle bir tarama testi, sonrasında ise doğrulama testi yapılmalıdır.

Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı (2019-2024)

Kapsamında Güncellenen Afiş ve Brosürler

7 VİRÜSTEN KORUNMA YOLLARI NELERDİR?

Cinsel Yolla Bulaşmanın Önlenmesi

- Tük eşlik,
- Riskli ve korunmasız cinsel temastan kaçınması,
- Riskli cinsel ilişki sırasında kondom kullanılması,
- Cinsel yolla bulaşan diğer enfeksiyonların tanı ve tedavisi.

Kan Yolu ile Bulaşmanın Önlenmesi

- Ortak enjektör kullanımdan kaçınması,
- Tek kullanımlık steril enjektör ve cerrahi malzemelerin kullanılması,
- Dövme ve piercing gibi kesici ve delici işlemler sırasında sterilizasyon kurallarına uyulması,
- Güvenli kan ve kan ürünlerinin kullanılması. (Kan ve kan ürünleri ile olan bulaşmaya karşı koruma amaçlı 1987 yılından beri ülkemizde kan ve kan ürünleri HIV yoldanından test edilmektedir. Organ ve doku nakilleri öncesinde gerekli testlerin yapılması HIV geçiş riskini en aza indirmektedir.)
- Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanmış tıbbi hizmet ya da diğer sağlık hizmeti veren kuruluşlardan hizmet alınması.

Anneden Bebeğe Geçişin Önlenmesi

Tüm gebelere bilgi ve onay döneminde HIV testi önerilmektedir.

- HIV pozitif gebelerde
  - Gebelik süresince annenin tedavi ve takibi yapılmalıdır.
  - Doğum sırasında anneye ve doğum sonrasında bebeğe koruyucu tedavi (profilaksi) başlanmalıdır.
  - Çeşitli kaynaklarda doğum şekli olarak planlanmış sezaryen (nerişte de ilgili hekimlerin ortak kararı önemlidir).
  - Annenin bebeği emzirmemesi gerekmektedir.

TANI

- Enfeksiyona doğru laboratuvar testleri ile tanı konulmaktadır.

TEDAVİ

- Tedaviye erken dönemde başlanması, düzenli takip ve tedavinin sürdürülmesi ile kişinin yaşam süresi ve yaşam kalitesi artmakta, virüsün başkalaıma geçişi engellenmektedir.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sağlık Mah. A. Adnan Saygun Z. Cad. No: 55
06100/ Sıhhiye/ Çankaya/ Ankara
Tel: +90 312 565 10 00

hsgm.saglik.gov.tr

HIV/AIDS

BİLGİLENİN KORUNUN TEDAVİ OLUN!

hsgm.saglik.gov.tr

1 HIV NEDİR?

- "İnsan Bağışıklık Yitmezliği Virüsü" HIV olarak adlandırılmaktadır.
- Bu virüs, bağışıklık sistemini zayıflatır ve tedavi edilmediğinde ciddi hastalıklara (enfeksiyonlar, kanserler vb.) ve ölüme neden olur.

2 HIV POZİTİF NEDİR?

- Kişinin kanında HIV enfeksiyonunun saptanmasıdır.

3 HIV ENFEKSİYONUNUN BELİRTİLERİ NELERDİR?

- Hastalığın evresine göre belirtiler değişiklik gösterir.
- Bazı kişilerde virüs ile ilk karşılaşmadan 2-4 hafta sonra grip benzeri belirtiler (ates, boğ ağrısı, boğaz ağrısı, yoğun kas ve eklem ağrısı, karn ağrısı, ishal, döküntü, lenf bezlerinde şişlik ve ağrı vb.) görülebilir. Bazı kişilerde ise bu dönemde hiçbir belirti görülmeyebilir.
- Birkaç hafta sürebilen bu dönemden sonra enfeksiyon uzun bir dönem (yaklaşık 5-10 yıl) sessiz seyredebilir ve AIDS evresine ilerleyebilir.

4 AIDS NEDİR?

- HIV enfeksiyonunun tedavi edilmediği takdirde bağışıklık sistemine ciddi düzeyde zarar vermesi sonucunda ortaya çıkan "Edilmiş Bağışıklık Yitmezliği Sendromu" dur.
- AIDS kişide fırsatçı enfeksiyonlar, bazı kanserler veya diğer ağır hastalıkları geliştiren enfeksiyonun en ağır dönemidir.
- Erken tanı ve tedavi HIV pozitif kişilerde AIDS döneminin gelişmesini önleyerek, kişilerin sağlıklı bir şekilde yaşamalarını sağlar.

5 BULAŞMA YOLLARI

Cinsel Temas:
(En sık görülen bulaşma yoludur)

- HIV pozitif kişi ile korunmasız (kondom kullanılmadan) yapılan her türlü (oral, vajinal, anal) cinsel ilişki.

hsgm.saglik.gov.tr

Kan Yolu ile Bulaşma:

- Ortak kullanılan HIV ile kontamine iğne, şırınga ve diğer delici kesici aletler veya steril edilmiş cerrahi malzemelerin kullanıldığı işlemler (dövme, piercing vb.),
- Enfekte kan ve kan ürünleri nakli (Ülkemizde 1987 yılından itibaren, her kan ve kan ürününe gerekli testler yapıldıktan sonra hastaya verilmektedir.)

Anneden Bebeğe Geçiş:

- HIV pozitif anneden gebelik dönemi, doğum sırasında ya da doğum sonrasında bebeğe geçiş (emzirme vb.).

6 VİRÜS HANGİ DURUMLARDA BULAŞMAZ?

- Dokunmak, tokalaşmak ve sarılmakla
- Gözyaşı, tır ve tükürükle
- Aynı yerde oturmak ve aynı havayı solumakla
- Aynı havuzda, tuvaleti, saunayı ve duşu paylaşmakla
- Giysilerin ortak kullanılması ile
- Tabak, çatal, kaşık, bardak ve bardak paylaşmakla
- Telefon kulağı ve kapı tokmağı ile
- Sivrilene, böcek sokması ve hayvan ısırması ile HIV bulaşmamaktadır.

TeŖekkürler

